

ORIENTEERUJA

Nr. 2(38)

16. aprill 1999

Ja nüü sai talvest jälle kevad...

1

2

3

4

5

1. Eesti koondis MK etapil Itaalias jaanuarikuus. Tagareas vasakult : Eero, Margus, Ander ja Vallo, esireas Mall ja Mati.

2. EMV lühirajal. Järeikasv viimases punktis.

3. Erik Aibast oli parim orienteeruja 1999. a Tartu Maratonil. 63 km läbimiseks kulus tal 3 tundi 28 minutit ja 29,8 sekundit. See andis üldkokkuvõttes 60. koha. Mustikasuppi jagus raja peal põskedegi peale.

4. Rohkem hoogu! – siis lippavad suusad kaugemale! Suuski testib Raul Kudre.

5. Poisid ärgake! Kevad on käes! Võistlusvaimu koguvad RSK Rae liikmed.

Selles numbris:

* Millal on Eoli sünnipäev? Eesti Orienteerumislidul on aeg ka endal ära teha kõigi poolt aksepteeritav otsus oma sünnikuupäeva suhtes, samuti avalikustada juubeliplaanid, arvab Vello Viirsalu. Täpsemalt lk 3.

* 25 aastat tagasi jooksid orienteerujad Tallinnast Tartusse. Meenutusi veerandsajandi tagusest üritusest on kogunud Tõnu Raid. Lk 3

* Kodu korda ja press peale! - võtab Leho Haldna Presidendiveerus lühidalt kokku eelseisva suve ülesanded. Lk 2.

* Suusaorienteerumistaiv 1998/1999: Kommentaarid Ander Ojandult, Mati Ojandult, Raul Kudrelt. Lk 5 - 6.

* Kääriku kanti suusaorienteerumise kaardile. Parima korraldusega 1998/99 talve MKsarja osavõistluseks tituleeritud Kääriku etapi kõõgipoolt valgustab Sixten Sild. Lk 4 -5.

* Juunioride MM Bulgaarias. Värvikas reisilugu Anni Raudsepa ja Kalev Külaase sulest. Lk 6.

* Orienteeruja intervjuu: Lõppenud hooaja MK sarja naisteklasi võitja Arja Hannusega ajas juttu Mall Alev. Lk 7.

* Metssiga '99. Ülipopulaarseks kujuneval Saaremaa kevadvõistlusel oli rekordarv võistlejaid - 407! Anne Keerbergi kirjatükk sellest ja tulevastest võistlustest Saaremaal lk 9.

* Keskmine tuulekiirus kodus Tartus ja Atlandi ookeani ääres ei olegi suurt erinev, teab Silver Eensaar rääkida. Lähemalt WWOPi kevadlaagrist Portugalis lk 9.

* OK Orion teismeliseest väljas. - Anu Mõistliku ülevaates 20aastasest klubist on muuhulgas juttu OK Orioni asutamisürikutest, silmapaistvamatest klubiliikmetest ja tulevikuplaanidest. Lk 10

* Lisaks talviste EMVte, Karjalaskevvõistluse, Lihavõttesprindi ja Metsea võistluse tulemused, võistluskutsed ja kasulikud teated.

Palju põnevat lugemist kokku
16 leheküljel!

Presidendi mõtteid

LEHO HALDNA

Kodu korda ja press peale

Nende märksõnadega võiks avada algavat orienteerumisejooksu hooaega. Korraldada võistlusi kasutades kaasaegseid võimalusi ja kutsuda seda kajastama ka ajakirjanikud - see võiks olla tänavuse aasta üheks eesmärgiks.

Meid ümbritseva maailma kiire areng on loonud ka uusi võimalusi orienteerujatele. Tänavune uudis on EOLi Interneti võistluskeskus, mis tekkis ja areneb välja tänu Tarmo Klaari pealehakkamisele. Usun, et Interneti kaudu võistlustele registreerimise süsteemil on suurt tulevik ja tänavune aasta kujuneb selle tõsiseks proovimiseks.

Tubli sammu on edasi arenenud värvikooperimise tehnoloogia. Julgen väita, et Eestis on vähe võistlusi, mille jaoks on majanduslikult põhjendatud traditsioonilise trükitehnoloogiaga kaardi trükkimine. Kvaliteetse, A4 formaadis, pealekantud rajaga kaardi hind on jõudnud 10-12 krooni juurde. See on hinnatase, mis võimaldab igaks orienteerumiseürituseks teha uue, võib-olla isegi eilseid maastikul tehtud muudatusi arvestava kaardi.

Ajakirjanduse aktiivne kutsumine võistlustele esitab korraldajale kõrgemaid nõudmisi. Pressil on ülesanne ja ka omadus sündmusi võimendada. Kas me ikka tahame, et kogu Eesti rahvas teaks sõnumit, et KP on valesti või ajavõtt ei toiminud.

Tuleb ausalt tunnistada, et orienteerujate üheks nõrgaks küljeks on oma tegevusest ja tulemustest informatsiooni andmine ajakirjandusele ning võitlemine selle eest, et see ka avaldamist leiab.

See võitlus on tegelikult jätkuks karmile olulisvõitlusele spordialade vahel, kus n.ö. uudiskünnise ületamisel tihti ei arvestata mitte ainult sportlike tulemusi.

Kriitika, mida tehti meie võistlejate poolt EOLile Eesti MK-etapi halva kajastamise eest pressis, tuleb üldiselt tunnistada õigeks. Otsides sellele objektiivseid õigustusi, võin öelda, et Eesti spordiajakirjanduse tase ja pühendumus oma tööle ei ole parem kui meie sportlaste oma. Kahe-kolme tugeva orienteerumistundva tele- ja lehemehed ärasõit Ramsausse suusaalade MMle lõi tugeva augu meie võistluse kajastamisesse.

Mõne nädala eest Türi-Allikul toimunud seminaril arutasid meie olulisemate orienteerumisevõistluste korraldajad just neid probleeme. Tehti plaanid 1999.a. võistluste paremaks kajastamiseks pressis ja nende läbiviimise taseme tõstmiseks. Soovin selleks tegijaile jõudu ja jooksjaile korraldaja püüdluste paremat mõistmist.

ORIENTUUR 1999 - 2000

Midnattsolgaloppen '99 Tromsös, Põhja-Norras

Laeva-bussireis 25.06-05.07.1999 Tallinn - Helsinki - Rovaniemi - Pyhätunturi - Inari - Karigasniemi - Lakselv-Kälfjord - Nordkapp (Euroopa põhjatipp) - Bardufoss (võistluskeskus) - Kilpisjärvi - Oulu - Helsinki - Tallinn. Neli võistluspäeva ja maastikuharjutus imelistel polaarjoonetagustel maastikel. Polaarjoone taga päevased bussisõidud, võimalik ronida Soome ühele tuntumale tundrude, kesköö(päike) Euroopa põhjatipus ja ööbimine samal saarel. Bardufossis põrandamajutus, teel Pyhätunturil, Nordkapis (Kamøyværis), ja Kilpisjärvil telgimajutus kampingutes. Elamuslik alternatiiv veteranide MMile, kui Taani juba nähtud ja polaarjoone taga käimata. Täpsustunud baashind 4800 kr, noortele (kuni 16a) 4600 kr, mittevõistlejatele 4300 kr.

Võistlusreis mahub kompaktselt jaanipäeva ja 4ESTi vahele (algab 7.7 Saaremaal).

NB! Registreerimisega on kiire - baashind kehtib kuni 25.04.1999. Registreerimisel kuni 5.06+100 kr ja 6. - 29.06 + 200 kr.

1999. a Veteranide MM Aarhusis, Taanis ja Rootsi 5-päevajooks O-Ringen Borlänges

Kolm alternatiivi:

A. 17.-25.07 otsereis Veteranide MMile. Laeva-bussireis läbi Stockholmi ja Göteborgi. Baashind 3950 kr, mittevõistlejatele 3150 kr. Põrandamajutus. Voodimajutusel hinnalisa sõltuvalt majutuskohast.

Baashind kehtis kuni 25.08.1998. 26.09.98 - 25.02.99 + 250 kr, 26.02 - 25.05.1999 +500.- kr.

B. 17.07 - 1.08 Veteranide MM + O-Ringen (5 päevajooks) Roots. Laeva-bussireis. Baashind 6050 kr, mittevõistlejatele 4450 kr. Põrandamajutus. Voodimajutusel hinnalisa sõltuvalt majutuskohast.

Baashind kehtis kuni 25.08.1998. 26.09.98 - 25.02.99 + 250 kr, 26.02 - 25.05.1999 +750.- kr.

UUDIS!

C. 24.07. - 1.08 Otsereis O-Ringenile (5-päevajooks) Borlänges, Roots. Laeva-bussireis.

Baashind (al. 35 osavõtjast) 3600 kr, noortele 3200 kr, mittevõistlejatele 2800 kr. Põrandamajutus. Voodimajutusel hinnalisa sõltuvalt majutuskohast. **Baashind kehtis kuni 25.03.1999, 26.03 - 30.06 +500 kr, noortele +200 kr.**

Tere tulemast Orientuuri võistlusreisidele! Igale osavõtjale Orientuuri T-särk!

Mati Poom, Regati 1-312, tel. (2)6398692 või 250 74 686, tel kodus ja faks (2)6326260

Uus orienteerumise algõpetuse õpik ilmunud!

Tõnu Raid Kaardiraamat

Lisaks kaardi abil maastikul liikumise algõppele on raamatus põhjalikult käsitletud erinevaid kaarditüüpe (topograafiline kaart, orienteerumiskaart, linnakaart, katastrikaart jt). T.Raidi Kaardiraamat on huvitav ja kasulik raamat kõigile, kes puutuvad oma töös või vaba aja harrastustes kokku kaartidega.

Õpiku on väljaandnud AS Infotükk.

(Orienteeruja toimetuses jõudnud andmetel ei tule raamat müügile raamatukauplustesse, vaid teda saab osta otse autori, hr. Tõnu Raidi käest või E.O.Mapist)

Autori kommentaar:

Kaardiraamat rahva hulka!

Orienteerumine, mis on tõesti maailma parim spordiala, kaotab tuntust. Meedia räägib meist niikuinii vähe, spordikommentaarid asja ei tunne. Tavalisele telepublikule on mõtlemine niigi raske, rääkimata mõtlemise jälgimisest pika pingutuse ajal metsas ja maastikul või, hoidku jumal, et ise peaks nii pikalt mõtlema ja samal aja ka pingutama...

Uurides orienteerumise algõpetamise ja kaardi kasutamise meetodikat, tulin järeldusele, et üldlevinud seisukohad ei ole kõige mõistlikumad võhikutele kaardikasutamise õpetamiseks. Eriti hull on olukord kaitseväes, kus kasutada on vaid Venemaa avarustele kohandatud sõjatopograafia õpikud. Ei jäänudki muud üle, kui hakata oma kogemustele tuginedes sobivat õppe-materjali koostama.

Salamõtteks sealjuures oli: kui poisid kaitseväes orienteerumise

kuigivõrd ära õpivad, on igal aastal ligi tuhat inimest rohkem, kes kaardist midagi taipavad. Mõnikümne neist ehk proovib orienteerumist edaspidi ka tsiviilis ja võibolla ka nende järeltulijad tuukse kunagi metsaõhku nuusutama. Ühesõnaga, mõte oli selles, et raamat kaartidest peab rahva hulka jõudma, siis on tast kasu veelgi suurem. Kuidas asjad edaspidi lähevad, näeme tulevikus. Raamatus kasutasin ainult Eestis tehtud või teiste poolt Eesti kohta välja antud kaarte, lootuses sellega asja vastu rohkem huvi äratada. Juttu ei ole ainult orienteerumiskaartidest. Kaardimaailm on väga rikkalik.

Nõuannete ja sõbraliku abi eest tahan tänada Külli Kaljust, Raivo Aunapit, Kalle Remmi ja EOMapi.

TÕNU RAID

Eesti meistri-võistluste medaliomanikud

1966.aasta lõpuks oli Eestis 98 Eesti meistrivõistluste medaliomanikku (põhiklassides).

1978.a. aasta lõpuks - 200 medaliomanikku.

1990.a. aasta lõpuks - 303 medaliomanikku.

1998.a. aasta lõpuks - 347 medaliomanikku

1999.a. lisandusid medalistide hulka:

- 1. Margus Hallik** (pronks, talvine lühirada)
- 2. Mall Alev** (kuld, talvine suund)
- 3. Vallo Vaher** (pronks, talvine suund)
- 4. Rainer Rammul** (kuld, talvine suunateade)
- 5. Signe Parm** (pronks, talvine suunateade)

Õnnitleme!

Ülevaate koostas
TÕNU RAID

Millal on EOF/EOLi sünnipäev?

Tänavune aasta on jälle ümmarguste tähtpäevade aasta. Sügisel saab täis 40 aastat esimestest Eesti meistrivõistlustest orienteerumisspordis. Suvel 40 aastat tagasi asutati Eesti Matkaspordi Föderatsiooni juurde orienteerumisspordi komitee, mille õigusjärglaseks

luges end Eesti Orienteerumisspordi Föderatsioon.

Arvestades ümmarguse tähtpäeva peatset saabumist, on paslik meelde tuletada, kuidas seni on neil tähtpäevadel toimitud, et tänavuseks malli võtta. Varem tähistas Eesti Orienteerumisspordi Föderatsioon iga viie aasta

möödumisel oma moodustamise aastapäevi, ilmusid vastavad trükised, orienteerumiskaardid ja rinnamärgid.

Kümme aastat pärast orienteerumisspordi komitee moodustamist toimus Voosel nn. juubelivõistlus. Selle võistluse kaardil oli tekst: **EESTI OFi 10. AASTAPÄEVALE PÜHENDATUD VÕISTLUS VOOSE 15. JUUNI 69. a.**

Viieteist aastat hiljem anti välja hõbedane tammelehekujuline rinnamärk, mille punavalge orienteerumisprisma ja tekst: **EOF XV.**

Kahekümne aasta juubeli puhul korraldati Sulaoja mitmepäevajooks ja Tartu ajalehes Edasi ilmus tervet aastat hõlmav orienteerumisartiklite sari.

Veerandsajandi möödumisel orienteerumisspordi komitee moodustamisest ja esimesest Eesti MVst andis orienteerumisspordi föderatsioon välja ajaloo kogumiku pealkirjaga: **EOF XXV EESTI NSV ORIENTEERUMISSPORDI 1959 - 1984.**

Siiani polnud aga teada täpne orienteerumisspordi komitee asutamiskuupäev ja puudus kõigi poolt aktsepteeritav kokkulepe – mil-

list kuupäeva lugeda Eesti Orienteerumisspordi Föderatsiooni (EOF) ja tema õigusjärglase Eesti Orienteerumisspordi (EOL) asutamisaajaks. Orienteerumisspordi komitee moodustamise kuupäeva saame teada noil aegadel Eesti orienteerumisspordi-asju ajanud matkaspordi föderatsiooni kolmandast protokolliraamatust:

Protokoll Nr. 28 8.06.1959: Vabariikliku Kehakultuuri- ja Spordikomitee ruumes Vana-Posti 4 moodustati Eesti NSV Matkaspordi Föderatsiooni juurde 3 alakomisjoni: alpinism (esimees Hillar Kaal), matkamine (esimees Tiit Masso) ja orienteerumissport (esimees Aleks Kaskneem, abiesimees Endel Jõgioja, treenerite nõukogu esimees Jüri Ojamaa, kohtunike kolleegiumi esimees Anto Raukas, liikmed Asta Rääk, Viivi Jürimäe ja Tiit Lomp).

Seega on protokolliraamatust fikseeritud, et vabariikliku spordikomitee ruumes moodustati 8. juunil 1959 Eesti orienteerumisspordi-alast tegevust juhtiv organisatsioon, mida asjaosalised ja

Millal on Eesti Orienteerumisspordi sünnipäev?

Foto: Harry Veide

Sünnipäevale minnes tuleks kaasa võtta keelekaste, kingitus ja lilled. Modell: Alar Viitmaa – meeste põhiklassi võitja 4EST-98-I. Foto: Harry Veide

säilinud dokumendid on nimetanud orienteerumisspordi komiteeks. Nagu mäletab Endel Jõgioja, pidas orienteerumisspordi komitee oma koosolekuid Vabariikliku Spordikomitee ruumes Vana-Posti t. 4 «Sõpruse» kino taga. Algul polnud selget eraldusjoont matkajate ja orienteerujate tegevuse vahel, kuid Aleks Kaskneeme eesmärk oli orienteerumisspordist teha uuesti iseseisev spordiala, mis tal ka õnnestus.

Nüüd on aeg ka Eesti Orienteerumisspordi endal ära teha kõigi poolt aktsepteeritav otsus oma sünnikuupäeva

suhtes, samuti avalikustada juubeliplaanid.

Tuleval aastal saab täis 40 aastat esimesest maavõistlusest Leningradi (Peterburi) orienteerujatega. Kauaaegne Leningradi orienteerumissuht Nikita Blagovo on meenutanud soojade sõnadega neid kaugeid noorusaegu ning avaldanud soovi, et veteranid võiksid sel puhul uuesti kokku saada, näiteks mõnel võistlusel Eestis. Mida arvab sellest Eesti Orienteerumisspordi liit?

VELLO VIIRSALU
25. märtsil 1999

TALLINNAST TARTU oma jalal

60.-te lõpul ja 70.-te alul elas maailm jooksuvaimustuse tähe all. Põhilisteks tegijateks olid veel valged mehed. Kunagi 1969. aastal tuli Soome raadiost teade, et järjekordselt uuendati 24-tunni teatejooksu maailmarekordit. Seda teadet kuulis teiste hulgas ka Olavi "Olafsson" Kämer. Olavi kaalus asja nii ja naa ning leidis, et Eesti orienteerujad võiksid selle maailmarekordi üle joosta küll.

Juba sama aasta sügise lõpul arutati orienteerujate hulgas asja, et 10 mehega ja 24 tundi järjest. Jaan Miljan oli TPI poiss ja kogu Eestis tuntud jooksutäht, tema kaudu sooviti üürida TPI staadioni. Kergejõustikutreener Ruudi Toomalu keeldus staadioni üürimast põhjendusega, et lolluste jaoks staadione ei tarvitata...

Asi jäigi katki. Järgmine kord tuli sama asi orienteerujate hulgas arutamisele 1974. aastal ja arvata- vasti oli Ülo Saar see mees, kes algatuseks soovitas lühema otsa läbi põrutada, näiteks Tallinnast Tartusse.

Seda juttu kuulas pealt miilit-

Tallinnas, kaks bussi meeste veoks, jutt lehes ja uudis raadios - see kõik oli tema töö. Pealegi oli tal teada, et kunagi peale sõda olid Vanemuise näitlejad nõukogude võimu kiituseks kahe päeva ja ühe ööbimisega Tartust Tallinna jooksnud...

Kõik selle hooaja tugevamad ei saanud erinevatel põhjustel kaasa lüüa. Hooaja 20 paremast osales teatejooksus 7. Peale pikemat mõtete vahetamist jääd sellise variandi juurde, et joostakse kolmes grupis. Peale tunnist jooksu saab sellisel juhul kaks tundi järjest puhkust. Klassikalised kümme mehe 24-tunni jooksud joostakse aga kindlas järjekorras vahetuste haaval, seega ei ole vahepeal pikemat puhkust, vaid jooks käib "jooksval lindil". Meie meeste kolmikud moodustati nii, et Johannes "Juku" Tasa (23), Jaan "Janka" Miljan (26) ja Kolla Järveoja (24) olid tempomeeste kolmik. Teine kolmik oli Ülo Saar (27), Andres Lume (21) ja Jairo Salumäe (28) ja nelikus jooksid Madis Alev (24), Kalle Luuk (19), Aivo Puusepp (34) ja Olafsson (32). Jooksupäevaks oli Jaan Miljan palavikuga voodis siruli ja tema asemel tuli

viimase hetke meheks dänamolane Tõnis Härm (25).

Tõnu Savi võttis enda peale jooksugraafikute koostamise, jooksutempo jälgimise ning oli ühtlasi oma pideva jutuga piitsameheks ja "treeneriks". Teiseks "treeneriks" oli rahuliku olekuga Hillar Müür.

Linnade vahe –186 km –oli üldtuntud asi. Lõppajaks siht 10 tundi, mis tähendab iga kilomeetri ajaga 3.14. Alustati laupäeval, 02.novembri hommikul kell 9.00, esimeseks meheks pandi jooksma Juku Tasa. Kolmikus joosti siis kilomeeter 3.14, seejärel 6.28 puhkust ja uus 3.14, kui tund täis sai, anti jooksuots järgmistele üle. Kolme tunni pärast oli juba 54 km jalge alla kadunud ja kümnendaks täistunniks taheti Tartus olla.

Kolla rääkis, et tõmbas juba esimesel kilomeetril hinge kinni. Järgmised jooksud läksid kosumisele ja esimese tunni viimase lõigu jooksis ta 2.59 -ga. Kuna sündmus oli ka avalikkuse tähelepanu all, alustas Kolla jooksu tutt-uute Karhu tossudega. Peagi oli vasaku jala kontsa all pirakas vesivill. Hädaga prooviti Tõnu Savi sissekantud tossusid. Need olid kui Kolla jala jaoks loodud. Teine

äpardus tuli peale kerget einet, mil lõi vahelihase vasakule poole valukrambi. Kollal oli juba hirm, et tuleb jooks pooleli jätta, kuid peale väikest võimlemist andis valu järele ja lõpuni sujus asi tõrgeteta.

Asfaldil jooksust jäid meestel jalalihased kangeks ja sääreluud löid "pindu", kuid järgmistel päevadel andis häda järele.

Madis Alev, kes oli osavõtja juba asja idee-faasist saadik, hindas ennast tagasihoidlikult tolle koosseisu nõrgimaks jooksjaks. Tema kilomeetriajad jäid 3.13 -3.23 vahele. Lisaks mainis ta aga järgmist: tollele hooajal tegi ta 42 orienteerumisspordi starti. Just eelmisel nädalavahetusel oli ta tulnud Eesti meistriks Vooremäel toimunud teatejooksus. Nädala sees enne suurjooksu tegi ta veel vaid ühe trenni. Madis jooksis nupusussides ja kõik omad lõigud teeäärse kruusaribal, mistõttu temal jalahädasid ei olnud. Kõige kergem oli talle keskmine jooksu-tund. Esmaspäeval pärast jooksu algas tal Käärikul treeninglaager. See algas kerge väsimuse foonil, kuid nädala kestel taastus ta piisavalt ning treeningpäevikus on laagri lõpu

kohta kirjas, et enesetunne on jälle hea.

Juku oli kuskil Laeva kandis parajasti minemas kolmanda vahetuse esimesele jooksuotsale, kui kuulis, et saatemasin ei käivitunud. Ta pidi vahetuseta ligi 5 km virutama, enne kui masin järgi jõudis. Aega kulus 16.22 ja nii jääd esimesed sekundid graafikust maha. Seejärel tuli hämarus, ja jooksutempo hakkas kõigil langema. Viimase matsu pani aga maateadus.

Selgus, et Tallinna Raekoja platsilt Tartu Raatuse platsile oli selleks korraks maanteed mööda just 187 km. Tõnu Savi fikseeris lõpuajaks 10:07.45.

Tartus olid jooksjaid vastu võtmas spordijuhid; peeti kõnesid ja kõigil oli tunne, et midagi ilusat on ära tehtud. Tõravere teadlased eesotsas Arvo Kivikaga kütsid poistele õhtuks Mosinal sauna. Kivikas kutsus sõpru teinekordki külla, ise öeldes, et ärge, hullud, enam jala tulge. Järgmisel sügisel ja jälle novembris, joosti veidi muudetud koosseisus Tallinnast Pärnusse, kuid 24 tunni teatejooks on Eestis siiani orienteerujate poolt läbi jooksmata. Asja juures oli suurimaks mureks häda, kuidas bussijuhid

oma ülemustele seletavad, et Tallinnast Tartusse minekuks kulus 10 (!) tundi pidevat sõitu ja tavalisest mitu korda rohkem kütust.

Tookord juuniori eas TÜ kehakultuuritudeng, kuid juba kahe täiskasvanute teatekulla omanik Kalle Luuk, kes sattus jooksjate hulka üsna viimasel hetkel, on öelnud selle teatejooksu kohta järgmist: Treenerituse taseme tõstmiseks on see kaheldava väärtusega ettevõtmine. Ehk teiste sõnadega - osavõtuks pead juba kõva mees olema.

Kahjuks jäi 1974 aasta jooks hilja sügise peale, hooajast ei raatsinud keegi ju päevagi raisata. Kuigi sel päeval sattus jooksmiseks hea ilm, oleks parim aeg sellise jooksu jaoks septembri lõpp, mil tavaliselt on soe vananaiste suvi ja päevgi pikem.

Täna on Tartust Tallinna 182-183 km alles jäänud. Iga kilomeeter 3.17-3.18 vahele ja asi 10 tunniga tehtud nagu lipsti, leiduks ainult 10 meest.

TÕNU RAID

Kääriku kanti maailma suusaorienteerumise kaardile

Käesolev kirjutis püüab põgusalt ja retrospektiivselt peegeldada Kääriku MK-etapi korraldamist ja kulgu läbi ühe asjaosalise silmades.

Nüüd on see tehtud! - oli allakirjutanu viimane mõte enne suusa- o MK-võistluse keskuse põrandale magama vajumist 18. veebruari pärastlõunal hotellis "Karupesa" Otepääl. Korraldamine pigistas nii mõnestki tegijast välja tubli koguse elumahl, mis loodetavasti taastumise järel neid küll ainult tugevamaks teeb. Aeg on lennanud linnutiivil ja kui 1995. aastal korraldas Eesti esimese Balti riigina MK-etapi suusaorienteerumises, siis nüüd, neli aastat hiljem, oleme maha saanud juba kahe talvise ja ühe suvise etapiga. Seega peaks suurvõistluste korraldamise kogemus juba päris kopsakas olema. Põhitegijad on ju olnud tegevad kas kõigi kolme või siis vähemalt kahe nimetatud ürituse juures. Võib öelda, et järeleproovimata on meil veel ainult suvise MMi korraldustöö maht, mis on nimetatud ürituste omast oluliselt suurem. Talvine MM võrdub töömahult enam-vähem suvise MK-etapiga ja selle korraldamisega oleme edukalt hakkama saanud. Järelikult on tuleviku tegijatele jäänud veel üks suur väljakutse...

Möödunud talve hakul, kui Kääriku MK-etapi korraldajad võistluspaigas põgusalt kokku said et sellega tutvuda ja plaane pidada, oli rahustav näha, et võistluskeskus oli Kääriku suusaastadioni näol 90% valmis. Pane vaid püsti tulemuste tablo, riputa üles reklaamplagud ja võibki stardi lahti lasta. Võrdlus suvega, kus korraldajatele anti ette lage ja tuuline põld ning välja ehitada tuli mitu stardi- ja finišikohta, oli drastiline.

Vaatepunkt tegi teatesõidu ajakirjanikele ja publikule põnevaks vaatamänguks.

Foto: Harry Veide

Korraliku lumega lootust-andvalt alanud talv ei lasknud aga sellelgi korral rajameistril rahulikult radu planeerida. Veel paar nädalat enne võistlust oli suure küsimärgi all lumekatte piisavus Käärikul ja põhimõtteliselt oli valmis otsus ülima lumenappuse korral kümne päevaga valmistada ette hädaolukorra-rajad Haanjas! Õnneks nii ei läinud ja tegelikult tuli MK-etapi ajal meeleheitlikult võidelda hoopis lume üleküllusega.

Umbes kolm nädalat enne võistlust asutab pearahameister Urmas Kannumäe ennast MK-etapini ja Eesti meistrivõistlusteni jäädavalt sisse punkritaolises ruumis Käärikul, et pühendada täielikult 75-kilomeetrise suusaradade võrgu lahtiraiumisele ja sissesõitmisele. "Tööriistadeks" kaks lumesaani "Buran", millest üks on "pensionär ja III-grupi invaliid", teine äsja EOLile ostetud masin, millelt loodetakse head tööd, kuid mille tegelikud "võimed" on teadmata.

"Buranid" panevad rajameistri päevast päeva lahendamata tehnilisi mõistatusi, mängima konstruktorit "Ehita ise" ja muuhulgas näiteks veenduma selles, et suurem osa autokauplustes müüdavatest kondensaatoritest on üllataval kombel mõeldud ühepäevaseks kasutamiseks. Õnneks on rajameistriks valitud inseneriharidusega ja külma närviga mees, kellele selliste "pisiasjade" lahendamine on kätiketu. Kuid aja ja närvienergia kulu neile probleemidele on ahasatamapanevalt suur. Kõigest hoolimata asi edeneb...

Kardetud "abi" suusaradade võrgu sissesõitmisel pakuvad rahajõhmmidest mootorisaanisõitjad, kes tihtipeale oma tähistatud marsruudilt ära eksivad ja siis sihitult hulkudes maastikule lisajärgi tekitavad.

Lisaks sellele võtavad traktoriomanikest talumehed aeg-ajalt ette ja lükkavad taludesse viivad teed musta maani lahti, tekitades tee äärde kõrged vallid. Need on rajameistri tahtele ja planeerimisele mittealluvad faktorid, millega tal ka tegeleda tuleb. Ei ole tema võimuses kellegi liikumisvabadusele kätt ette panna.

Veel nädalapäevad enne võistlust on kasutusseminev maastikuosa mõnevõrra lahtine ning sellega seoses osaliselt ka rajaplaneering. Ühel hetkel sähvatab aga Urmasel, et kaugemat lõunapoolset kaardiserva ei saagi kasutada, kuna mitmeringilised rajad sinna ei ulatu. Saabub kergendus ja paari tunniga saavad MK-rajad laua taga paika. Jääb vaid täpsustada KP-de asukohad. Viimased sõltuvad, muide, palju sellest, kus on olemas sobivad rajaäärsed puud, mille vahele saab KP sisustuse üles riputada. Arvestama peab ka seda, et ülesriputatud traat ja nõõrid peavad kannatama hooga punkti sisenevaid täismehi, kes sageli pidurdamiseks kompostrinööri otsas ripuvad!

Kui rajad on paar päeva "paigas" olnud, tulevad teated meie võistlusele eelnevalt, Soome MK-etapilt, kus näidatud kilomeetriajad osutavad sellele, et Kääriku rajad ähvardavad tulla "maratoni" nime vääriavad (eriti meestele). Kerge šokk rajameistrile, kuid juba järgmisel päeval on uus otsus tehtud ja meeste rada lühendatud. Teise muudatusena väheneb hajutusvariantide arv naiste teaterajal, kuhu on oodata vaid 7-8 täisvõistkonda.

Päev enne MK-etappi toimub Otepääl ametlik treening, nn. "mudelvõistlus", mis modelleerib võistlejatele maastikutüüpi, suusaradu, KP-sid jms ning korraldajate tahte vastaselt ka Eestimaa tuisku... Sealne rajameister Remo Anton

sõidab välja varavalges, et praktiliselt kogu rajavõrk öösel sadanud lumevaipa taas sisse sõita. Tuisk kestab terve päeva ja Käärikul on kogu rajameistri brigad kogu aeg "rindel". Õhtuks läheb peakorraldaja Ormar Lutsbergi staabis palavaks - vaja on teha strateegiline otsus. Kas osta juurde veel ühe kalli, Väikese Munamäe rajamasina teenus radade seeshoidmiseks kestvas lumesajus? Kes sellisel juhul juhatab pimedas ja ka valges masinajuhti, et see õiges kohas sõidaks? Mida otsustab pearahameister, kes ise elab metsas uue, appitoodud "Burani" seljas ja sealt regulaarselt mobiiltelefoni seansse peab? Veidi enne keskööd langetatakse otsus: Kääriku baasi rajameister Mart Kaas läheb välja poole öö ajal ja ajab taas sisse laiad uisurajad ja Tartu maratoniraja lõigu. Oma vastutusalas, kaardi põhjaosas, teeb sama Voldemar Tasa. Urmas Kannumäe ei lahku ise hetkekski oma sõjaratsu seljast. Tuisk on selline, et lagedatel ei ole 10 minutit pärast läbisõitmist lumesaani

Rajad olid tip-top! See hinnang paneb pearahameister Urmas Kannumäe särava vaatamata ränkaskelle väsimusele.

Foto: Harry Veide

Võistluste kulgu on ladus ja kahju on vaid sellest, et keset töönaädalat toimunud üritusele ei olnud lootustki saada märkimisväärset pealtvaatajas-

väga kogenud ja tugevad tegijad - rootslannad Arja Hannus, Annika Zell ja Lena Hasselström naistest ning rootslased Bertil Nordqvist, Björn Lans ja soomlane Raino Pesu meestest.

Korrektset tegutsenud kohtunikebrigad registreerib elektrooniliselt Ander Ojanduga sisenemise stardikoridori.

Foto: Harry Veide

jälge enam näha. Probleemil on ka oma positiivne külg-mingeid piraatjälgi võistluste ajal maastikule ei ole.

Hommikuks oli igatahes tuisk vaibunud ja mehed metsas imet teinud. Vähemalt 90% rajavõrgust oli sisse aetud ja start võis alata. Selge oli ka see, et ilmastikuolud tegid võistluse raskeks ka võistlejatele, kes niigi pikkadel radadel pidid trotsima paksu ja pehmet lund.

Peakorraldaja ajas äreval võistlushommikul korraks pabinasse õnnetu näoga jaapanlane, kes tagastas oma rinnanumbri ja elektroonilise kontrollkaardi teatades, et tema ei stardi. "Kes sa oled? Milles asi?" - küsis ähmi täis Ormar. "Maru jama" - kostub vastuseks. Õnneks selgub mõni hetk hiljem, et mehe nimi on Maruyama ja loobumise põhjuseks ei ole sugugi mitte mõni korraldajate aps.

konda. Kes aga tuli, sel oli mida vaadata. Loomulikult põksus Eesti o-publiku põues lootus, et meie omad o-suusatajad just siin oma hooaja parimad etteasted teevad. Suurimad lootused seostusid eelkõige Mall Aleviga naistest ja Raul Kudre ja Ander Ojanduga meestest. Mall oli läbi hooaja näidanud stabiilselt head esikümne taset, kuid veidi enne võistlust olnud haigusega kimpus ja loomulikult andis see tunda pehmel ja pikal rajal, kus oli vaja täisjõudu ja -vastupidavust. Raul ja Ander olid hooaja senise parima tulemusena olnud MK-etapil ühesekundilise vahega vastavalt 14-nes ja 15-nes, mis andis lootust, et õnnestumise korral jõutakse esikümnesse.

Nagu näitas sündmuste kulgu, jäi meie parimail just vajaka jõust ja vastupidavusest. Nii meeste kui ka naiste hulgas haarasid liidrihjad enda kätte

Nendega ühes tempos sõitmine oli eestlastele sel korral veel ülejõukäivaks ülesandeks. Maailma tugevaimatega said tänu võõrustajariigi eriõigustele mõõtu võtta ka mitmed meie tulevikulootused. Tipud jäid neile loomulikult küündimatuteks, kuid au neile, kes pika ja raske raja vastu siiski määrustepäraselt läbida suutsid. Tulemuste saavutamiseks täiskasvanute klassis on neil ees veel mõned aastad tõsist tööd.

Võitjate küsitlemine näitas, et ohtra lumesaju tulemusena lihtsustus mõnevõrra teevalik, kuna väiksema tõenäosusega kasutuseleminevaid radu ei kasutatud ja need olid pearahadest kerge lumekirmega kaetuse tõttu kergesti eristatavad.

(järg lk 5)

Meeste teatesõit kujunes Soome meeskonna triumfiks. Vasakult: Jukka Lanki, Raino Pesu (hilisem MK sarja üldvõitja meesteklassis), Matti Keskinarkaus.

Foto: Harry Veide

Millegipärast on suurte oriikide esindajad võistluse kulgemise ajal kindlad, et meeste rajal kasutatakse vaid kahte hajutusvarianti (tegelikult 2*2=4). Nicolo Corradini, eelkõige tugeva suusatajana tuntud itaallasest eksmaailma-meister, vangutab finišis tükk aega arusaamatult pead seletades, et minut enne teda startinud, kelle ta kätte oli saanud, äkki talle täiesti ootamatult ettearvamatusse suunda keeras. Säh sulle siis turvalist "konksu"!

Rajameister muheleb selle peale rahulolevalt habemesse...

Teatesõidu eelset õhtul tuleb taas lund! Nüüd ei kaota rajameistrid hetkekski enese-kindlust - teeme nagu eile! Hilisõhtul helistab Urmas ja palub, et ta õösel kell 3 helistamisega üles aetaks, läheb metsa. Tund enne keskööd tuleb temalt aga uus teade - helistada pole vaja, lähen "peale"! Hommikul saan kuulda, kuidas ta järjekordsel mälestusväärsel ajal muuhulgas kolm tundi "Bu-

raniga" ühes kohas "sees oli" ja masinat lumest välja kaevas...

Võistluse toimumise hetkeks olid aga kõigil rajameistritel oma piirkonnad sisse aetud ja asjasse pühendamatuile võis ehk tunduda, et see on saavutatud eriliste probleemideta. Eks ta vist peabki hea korralduse puhul nii välja paistma...

Ka teatevõistlus ei toonud pidu Eesti koondise õuele. Pidupidasid hoopis meie idanaabrid, kes võitsid naisteklassis ja olid soomlaste järel teised meeste

hulgas. Tore oli aga näha, et planeeritud rajad pakkusid huvitavaid teevalikuvariante, mida kõiki ka prooviti ja heitlus medalite peale oli kahtlemata põnev. Just nii nagu publik ja meedia seda nõuavad. Sel päeval oli erinevalt esimesest päevast kohal ka ETV kaamera, mis jäädvustas nii mõnegi ilusa hetke võistluste lõpplahendusest ja õnnekombel jõudis see ka õhtusesse ETV spordisaatesse. Milliste jõupingutuste hinnaga selline meediatähelepanu saavutati, seda teab ilmselt rääkida vaid peakorraldaja Ormar Lutsberg.

Kahjuks tuli välja, et just meediatähelepanu oli meie korraldatud MK-etapi nõrgim kül, ehkki olnuks ju loogiline, et just sellise mastaabiga ürituse toimumine Eestis annab võimaluse suurt trummi taguda. Meediaga suhtlemine vajab ilmselt EOLis ühiselt läbiarutamist ja selge strateegia väljatöötamist, millest kõik klubid edaspidi püüaksid lähtuda.

Käesolev kirjutis on sündinud sama-aegselt Ramsau suusatajate MM-i meeste 50 km sõiduga. Andrus Veerpalu mehetegu murdis loodetavasti paljude jaoks psühholoogilise barjääri. Veel paar aastat tagasi ulmena tundunud Eesti meesuusataja tõusmine tippvõistluse medalisaajate hulka on teoks saanud (Kristiinast

oodati seda siiski üsna kindlalt ja põhjendatult). Sellist eufoorilist spordielamust annab minevikust otsida. Ma loodan väga, et Andrus ja Jaagu teod Ramsaus sisendasid ka paljudele Eesti noortele orienteerujatele usku oma võimete ja suurte eesmärkide saavutatavusse. Miski ei ole võimatu ja kõik algab juba tänasest, homsest, ülehomsest

jne treeningkorra. Kogu asi on suhtumises ja tahtmises. Naljaga pooleks ja viitsin-ei viitsi arutledes harjutamisega püüme peale ei pääse.

SIXTEN SILD

Üks neist, kellele Kääriku õnnelikuks paigaks osutusmeeste võitja Bertil Nordqvist Rootsist

Foto: Harry Veide

Mida tähendab suusaorienteerujale kevad?

Eelkõige puhkust ning ettevalmistumise järgmise hooaja ettevalmistamiseks ning seetõttu võibki uue hooaja alguseks pidada eelmise hooaja lõppu. Konkreetsemalt väljendudes tähendab see siis, et paljuski mõjutab asja mõõdundu hooaega ning selle tulemusi sellele eelnenud hooaeg ning nende kahe vahele jäänud ettevalmistusperiood.

Eelmise hooaja positiivsetest päranditest: esiteks on alates eelmisest hooajast suusaorienteerumise tõsiselt tegelema hakanud juunioride MMi pronksmedali omanik Margus Hallik ning teiselt on jätkuvalt Orienteerumislidu eesotsas Ormar Lutsberg, kelle tuge ka suusaorienteerujad tunnevad.

Väga huvitav ja kohati päris lõbus oli kõrvalt vaadata Marguse arengut, kes hooaja esimestel võistlustel suutis rajal olla ligi kaks korda kauem kui võitja. Koondise jaoks hooaja viimasel (Bulgaarias toimunud etappidele rahapuudusel ei sõidetud) Käärikul toimunud MK etapil saavutas Margus aga juba 28. koha. Nende kahe mainitud võistluse vahele jäi stabiilne arengujoon, mille käigus kogus ta oma esimesed MK-punktid Soomes toimunud MK etapil. Võibolla oleks tema tulemused olnud ka paremad, kui ettevalmistusperioodi poleks seganud vigastus. Kindlasti võib Margusel juba järgmisel aastal loota palju paremaid tulemusi.

Ormari teeneks tuleb lugeda tugevnenud sidemed Visu suusavabriku ja Eesti suusaorienteerumiskoondiste vahel. Ilmselt on Visu esimene koondise

toetaja, kes on välja pannud autasu koondislasele, kes tuleb MMil kuue esimese hulka. Ormarit võib nimetada ka selle hooaja maailma parimaks suusaorienteerumise MK etapi peakorraldajaks, sest Eesti MK etapist paremini korraldatud etappi mõõdundu hooajal ei olnud.

Mõni sõna ka eelmisel hooajal ilmenud muutustest, mis on halvasti mõjunud Eesti suusaorienteerumise löögivõimele. Mõlemad õed Vaherid ei jõudnud mõõdundu hooajal tippasemel suusaorienteerumise töö ja õpingute kõrvalt enam nii intensiivselt tegeleda kui varem ning meestekoondise liider Raul Kudre otsustas vähe-malt üheks hooajaks pühenduda rohkem tööle Värskas Vallavalit-suses. Kui naistekoondis kaotas Maret ja Ruthi taandumisega väga suure osa oma löögijõust, siis meestekoondis võis loota täiendustele juunioride MMi pronksisest võistkonnast ja eelkõige tavarajal neljanda koha saanud Canter Värtonist. Kahjuks aga ei saanud Canterist koondisele loodetud täiendust.

Kui nüüd edasi analüüsida õrnema sugupoole tulemusi, tuleb kindlasti alustada Mallest. Mallega on viimasel hooaegadel olnud seotud suured lootused, pidades silmas eriti tema eelmisel MK hooaja etappidel saavutatud teist ning kolmandat kohta ning

Talvekoondis Šveitsis MK etapil 24. jaanuaril 99

Foto Mati Ojandu erakogust

üldkokkuvõtte viiendat kohta. Samaselt Margusega oli ka Mall suvel mitme kuu jooksul kimpus põlvevigastusega, mis ei lasknud korralikult treenida. Vigastusest tingitud treeningpausi võib pidada ka üheks põhjuseks, miks Mall ei saavutanud mõõdundu hooaegadega samaväärseid tulemusi. Loodetavasti hakkavad varsti Mallele tuge pakkuma praegu alles 18-klassi kuuluvad neid, kes sel aastal said ka oma esimesed tippvõistluste kogemused. Tundub, et noortel lootustel potentsiaali on.

Tagasi meeste juurde. Õnneks ei olnud Margus ainuke, kelle areng oli märgatav. Viimaste aastate treeningud on andnud tulemusi ka Eero puhul, kes jõudis lõppenud hooajal samuti esmakordselt kolmekümne parema sekka. Rauli, Vallo ja Anderi

puhul ei saa mingist silmatorkavast tulemuste paranemisest kahjuks rääkida. Raul, nagu juba mainitud, suhtus mõõdundu hooaega lihtsalt kergemalt, artikli autor peab kahetsema ühte õnnetu kukkumist, mille tulemusena tuli minna novembris meniski operatsioonile ning pidada kuuajaline treeningpaus vahetult enne esimese lume laagrit. Vallo kohta võib öelda, et kahjuks jäi ta ka sel hooajal kõigil etappidel napilt aga stabiilselt ilma MK punktidest. Nagu naistekoondise puhul, on ka meestekoondisel silmapiiril mitmed alles 18-klassi kuuluvad noormehed, kellest võib tulevikus koondisele tugevat täiendust loota.

Kuigi eelnev artikkel on baseerunud peamiselt MK etappidel, on meil siiski järgi jäänud ka mõned võistlused siinsamas

Eestis. Aga just meie kohalikel võistlustel või täpsemalt öeldes Eesti meistri-võistlustel tulevad meie suusaorienteerumise jaoks kõige kurvastavamad signaalid. Ei saa küll kindlalt väita, aga võimalik, et sel talvel juhtus esmakordselt Eesti orienteerumise ajaloo sees, et meistrivõistluste korraldajad ei suutnud või ei viitsinud teavitada Eesti pressi võistluste tulemustest.

Meistrivõistlustel juhtus ka teisi asju, mida pole varem juhtunud. Esmakordselt tulid Eesti meistriteks Mall ja Ander, ning see peaks erinevalt eelnevast uued nimesid Eesti meistrite nimistus näitavad, et võistlus medalite pärast on tugevnenud.

Ja nüüd lootusrikkast tulevikust. Kõik senised tegijad on otsustanud jätkata ning kindlasti teha kõik endast olenev, et järgnev hooaeg oleks tulemuslikum kui kunagi varem. Alates järgnevast hooajast hakkavad maailmakarikavõistlused toimuma igal aastal ning seetõttu on tulevane hooaeg nii MMi kui ka MK hooaeg. Hoolimata kõigist raskustest on uue hooaja ettevalmistusplaanid ambitsioonikad ning kindlasti ei saa treeningute takistuseks sportlaste tahe.

Neist plaanidest konkreetselt. Suvised treeningu üheks tugipunktiks on planeeritud ühislaager soomlastega Vuokatis, mis sisaldab hulgaliselt orienteerumistreeninguid ning loomulikult suusatreeninguid suusatunnelis. Suvisele ettevalmistusele lisanduvad traditsioonilised treeningkogunemised Haanjas Kergatsil ning Otepääl, millele vahelduseks toimuvad mõned ühistreeningud ka mujal Eestis. Koondislaste töö ja õppimiskoormuse tõttu tuleb sügisel aga piirduda nädalavahetustel toimuvate 2-3 päevaste treeningkogunemistega. Kuna meie suhtelisel noorevõitu koondisel jääb paljuski puudu orienteerumisalastest stabiilsusest, on plaanis osa võtta novembris Lillehammeris toimuvast suusaorienteerumise oskusi arendavast laagrist. Lillehammeri laagri jätkuks on planeeritud traditsiooniline kahenädalane treeningtsükkel Põhja-Soomes Äkaslombolos. Kogu ettevalmistusperiood on suunatud eelkõige märtsi algul toimuvatele maailmameistrivõistlustele.

Täna kõiki, kes on toetanud suusaorienteerumise arengut, eriti aga oma isa, kes on väga kõvasti kaasa aidanud sellele, et suusaorienteerumise koondis selisena, nagu ta praegu on, üldse olemas on. Loodetavasti lisandub eeloleval hooajal ka uusi toetajaid, et aidata suhtelisel noorel koondisel oma potentsiaali ära kasutada.

ANDER OJANDU

ORIENTEERUJA intervjuu ORIENTEERUJA intervjuu

Arja Hannus

ARJA HANNUS, 39, on taas võitja

Vanus ei tähenda midagi

Seitse aastat tagasi 32-aastaselt oli Arja Hannus võitnud kõik, mis on võimalik võita tali-oriinteerumises ja oriinteerumises. Niimoodi ta lõpetas, löi perekonna, aga ei unustanud sporti. 39-aasta vanuselt on ta taas alustanud võitmist.

Arja Hannus tegi seda uuesti - võitis tänavuse tali-oriinteerumise maailma karikavõistlused ja tõestas, et ta on maailmas parim. Viimasel võimalusel võitis ta Jundola etapil Bulgaarias sprindis vajaliku võidu.

Arja tegi tali-oriinteerumise algust 18-aastasena, 1978. aastal. Spordi juurde jõudis ta omaenda huvi tõttu. Noorena oli Arja aktiivne nii murdmaasuusatamises kui ka oriinteerumises ja nii sai ühel päeval proovitud tali-oriinteerumist. See osutus Arjale vägagi sobivaks. Treenitud on ta põhiliselt üksinda ja enda nõu ja jõu järgi. Laagrites olles jälgis ta, kuidas teised toimivad, ning arendas sedamoodi ka oma teadmisi ja treeninguid. Alates möödunud talve MM-i

(Windischgarsten, Austria) ettevõtmise stusperiiodist on Arjat aidanud tema abikaasa Ivan Kuzmin. See oli ühtlasi ka üks suur pööre Arja treeningutes, nüüd on ta ise hästi teadlik mida ta peab treenima ja "miks" ta seda teeb. Igal treeningul on oma mõte ja eesmärk. 1998. aasta MM-i kaks valmistus ta rohkem kui kunagi varem ja seal oli Ivan suureks abiks. Nüüd

Hõbedane finiš Käärikul ajaga 1.30.57. Kullast jäi puudu 55 sekundit.

Foto: Harry Veide

39-aastane korraldas sellega veelgi ühe saavutuse, mis lisandub eelnevale 17-le MM-i ja MK medalile tali-oriinteerumises ja oriinteerumises. Tali-oriinteerumises on Arjal olnud individuaalselt võimalik seista pjedestaali kõrgeimal astmel kahel korral. Nüüd võitis ta ise endale ja Rootsi teise maailma karika. Esimest korda sai Arja selle omanikuks aastal 1991. Oma suusaoriinteerumiskarjääri parimateks tulemusteks peab ta veel MM-i kuldast aastal 1982 ja 1992.

tagantjõrgi näeb Arja praeguse ja 10 aasta taguste treeningute suurt erinevust ja kahetseb mõnikord, et tal varem sellist treenerit polnud.

Kui palju harjutad?

Tänavuse hooaja ettevalmistusperioodil ei ole ma treeninud niipalju kui mullu. Mul on hea põhi all möödunud aastast. Treenin ikka kuus korda nädalas, üks päev on alati vaba. Periooditi ja laagrites kaks korda päevas.

Milliseid tali-oriinteerumise tehnikaharjutusi teed?

Perioodiliselt spetsiifilisi jõuharjutusi ja nn "nuia-ringi". Viimane näeb välja nii, et väikesemal maa-alal on sisse aetud kaks ovaalset ringi mis lõikuvad üksteisega - nagu olümpiarõngad. Seal tuleb eelnevalt otsustada teevalikud ja harjutuse ajal kõrges tempos igal ristil pöörata. Harjutan niimoodi kiiret kaarti ja KP-de lugemist. Enne võistlusi kasutan harjutust tavaliselt kaks korda nädalas ja seda seoses kiirustreeninguga. Suveperioodil tuleb mõnikord ette rullikute ja MTB (ingl. k. mountain bike - mägijalgrattas, toim.) oriinteerumist.

Mis on sinu kui tali-oriinteeruja tugev külge?

Mulle meeldivad rohked kitsad ja "sinka-vonkalised" rajad, millest rahval on üldine arusaam kui "tülilikas". Maastikul võib olla ka hulgaliselt laiemat rada, aga meelsamini eelistan kitsast. Tänavusest hooajast võib näitena tuua Itaalia ja Soome MK sprindid.

Ja nõrkus?

Ekstreemsed teevalikud, kus kaardile vaadates pole võimalik aru saada, mis on parim ja "lahenduse" toob alles teelõikude aegade võrdlemine. Sellisel korral tuleb mõnikord teha väga eriline käik ja pea vist ei "taipa" seda kaardi lugemisel.

Millised iseloomujooned peavad tali-oriinteerujal olema?

Tipus olles peab kindlasti end vaimselt hästi tundma. Hea füüsilise vastupidavus, oskus lahendada kiiresti teevalikuprobleeme, mitmekülgsus ning eesmärgile pühendumine on minu arust suur osa iseloomujoontest, mis viivad täiusliku tali-oriinteerujani.

Kas sa pabistad ka?

Tavaliselt mitte, mu pika tegevusperioodi tulemusena tean ma täpselt, mis ees ootab ja mida ma endalt loodan. Kui ma ka ebaõnnestun, pole see "maailma lõpp". Siiski olen ma võibolla mõnikord (teiste silmis) natuke närvis, aga ise ütleks ma rohkem "laetud" ja fookusega eelseisvale ülesandele.

Kui tähtis on sulle sport ja kui tähtis on võita?

Mitte eluliselt tähtsaim, aga sport on olnud kogu aeg üks osa mu elust. Praegu on lapsed kõige tähtsamad. Võitmisega on lood nii, et varem oli mulle

tähtis võita, siis oli oluline olla parim. Praegu tahan teha "optimaalset sõitu", st vigadeta ja et ma ise rahul oleks kui finišeerun. Nüüd on siis fookus mu omaenda raja läbimisel ja seega kui ma ise oma sõiduga rahul, teeb näiteks ka mõni teine või kolmas koht rõõmu.

Kuidas on võimalik olla parim maailmas 39-aastasena?

See on tegelikult natuke naljakas, võin ausalt öelda, et 10 aastat tagasi ma seda poleks uskunud. Arvan, et kui on tahe, siis on kõva treeninguga võimalik säilitada füüsilise võimekus. Seejärel on ainult positiivne, et on olemas rutiin ja vaimne tugevus. Mulle meeldib see sport ja eks see ole tähtsaim. Veel on nii, et ma ei suuda end asetada kuskile "keskmisele" astmele. Kui tahan kaasa lüüa, tahan seda teha tipus.

Kui võrrelda praegust Arjat 1992. aasta Arjaga, mil ta viimati võitis rahvusvahelisi võistlusi ja tuli maailmameistriks, arvab ta, et on praegu vaimselt tugevam ja füüsiliselt tähtsusetult nõrgem. Edasi tuleb meil juttu võistlejate tasemest. Selle peale on Arja arvamusel, et hetkel on seis võibolla sama. Rootsi on tänavu naiste konkurentsist täiesti ülekaalus, aga kuna nii mõnelgi maal on toimunud põlvkondade vahetus, võib tulla uusi tippu juba järgmisel talvel. Arja usub, et tänavu on olnud sama palju (erinevat) rahvast tipus kui seitsme aasta eest, ainult selle vahega, et rootslannad on suutnud seda teha kõige rohkem.

Millised on su edasised eesmärgid?

Algul mõtlesin, et tänavu teen viimase talve ja nüüd aitab. See on küll lõbus, aga samas vaerikas. Lihtsam on olla lastega kodus. Nüüd on aga läinud väga hästi. Motivatsiooni mul jätkub, MK üldvõit lisas seda veelgi juurde ja seega pole ma hetkel otsustanud. Möödunud aasta kõva treeningu mõju on hästi säilinud ja seega võibolla otsustan veel kõige enam ühe hooaja kasuks. Tuleval talvel on ju ka taas maailmameistrivõistlused (Krasnojarskis - M.A.), "You never say never".

On sul muid harrastusi peale tali-oriinteerumise?

Lapsed, muuks pole aega. Tegelikult suhtun ma oma

Vasakult: Arja Hannus, Annika Zell ja Lena Hasselström Käärikul MK etapil. Foto: Harry Veide

sportimisse kui lemmikharrastusse. Teine selline harrastus võiks olla aed, aga hetkel on see rohkem üks "sunnitud" tegevus.

Teil on Ivaniga kaks last, kes neid hoiab?

Alexander ja Julius on 6,5 tundi päevas (kommunaalse) hoidja "mamma" juures. See on siinsamas meie elukoha lähedal ja kuna asume loodusele lähedal, on lapsed enamasti päevi väljas. Neile see meeldib ja arvan, et meil on väga vedanud.

Kui vanalt nad hakkasid võistlustel kaasa käima?

Võiks öelda, et sündimisest saadik. Rootsis ringi reisisid on nad alati kaasa, välismaal võisteldes vähemal määral. Siimaani on lastele see meeltmõõda ja neil on lõbus. Põhiline ainult, et kuskil mõni lumehunnik leidub ja siis saavad nad seal omaette mängida. Suusad ja kellel on alati vajalikud. Suvepoole on aga nende huvi väiksem ja seepärast ei käi me nüüd enam tihti oriinteerumisvõistlustel. Siis oleme rohkem kodus ja tegeleme millegagi üheskoos.

Sinu töö?

Olen 75%-koormusega ametis oma abikaasa firmas, mis müüb Venemaale sporditooteid, ja tegelen põhiliselt arvepidamisega.

Mida teed meelelahutuseks, kas sõprade jaoks on aega?

Lõõgastust on äärmiselt vähe. Pärast laste magamapanekut istun vahetvahel tugitoolis ja loen. Mulle meeldib lugeda ja kui sõidan kuskile, on mul alati kotis raamat. Peamiselt meeldivad õudus- või põnevusjutud, Mankell on üks lemmikkirjanik. Muidu on meil perega väike traditsioon, et läheme igal kodunädalavahetusel kohalikku suusakeskusesse, Bergebo'sse.

Seal oleme ja möllame koos väljas ning sööme alati vahvleid. Sel ajal, kui lapsed teistega mängivad, saame aga ise suhelda oma sõpradega või niisama vanu suusaajakirju sirvida. Veel on lõbusad ja meelelahutuslikud hooaja lõpubaneketid, aga need toimuvad ainult kord aastas. Seega pole mu meelelahutuslik elu kuigi kirev, aga mõnikord lõbutsen ikka.

Pika karjääri jooksul on kogunenud kindlasti mõni terav oriinteerumiselamus?

Oi kui raske on midagi niimoodi välja tuua. Ehk oli see möödunud talve lühike, kuid väga intensiivne reis Jaapanisse. Võistlesime seal olümpiamängude kultuuriprogrammi raames, kus eesmärgiks tutvustada võimalikke tulevase olümpiaspordialasid. Jaapan oli mulle suureks kontrastiks, kui võrrelda oma igapäevase eluga. Igatahes oli väga huvitav ja ma loodan, et ka reisi põhieesmärk - suusaoriinteerumise olümpiamängudele! - täitub.

Arjal käis külas MALL ALEV

Mõned teevalikud

Arja rasked teevalikud mis nõuavad vastust (valitud teevalik = rasvane tekst)

- *Pizza või salat
- *Persson või Bildt
- *Rootsi Topp-10 või klassikaline muusika
- *Coca-cola või piim
- *Strindberg või Mankell
- *E-post või telefon
- *Reederid või uudised
- *Liivarand või mäed ja tundra
- *10-mila või O-Ringen
- *Poks või ringrajasõit

Arja hindend endale skaalas 1 - 5

(5 = väga hea, väga suur huvi, täielikul; 1 = väga halb, täiesti ebahuvitav, sugugi mitte)

Söögivalmistaja 2	Auto remontimine 2
Skandaalikroonika 2	Kohvi tarbimine 3
Koristaja 1	Aiatöö 2
Kodus pedantne 2	Moefanaatik 3
Maiustuste sööja 3	Sportifanaatik 3
Hommikutuju 4	Pidude korraldaja 2
Raamatukoi 2	TV-seebikad 1
Öökull 4	Pakkida õigesti reisile 5

Projekt "100 koolikaarti" lõpuks lõpetatud

Algus

Eesti Orienteerumisliidu (EOLi) poolt 1996. a. alguses algatatud projekt kandis esialgu nimetust "Koolikaart 1996-97", idee autoriks Arvo Saal. Koostöös AS E.O.MAPiga koostati eelarved ja leiti võimalikud kaartide tellijad. Kokku oli esialgu soovijaid saja ringis ja kui aktiivsemad olid juba esimesed kaardid valmis saanud, otsustati muuta projekti

nimega 69 koolikaarti oleks olnud aga igati küürakas. Edasi arutledes oli jällegi asi väga lihtne - soovijatel või tellijatel tuli kiirustada, et projekti raamidesse mahtuda.

Tegelikult edasi asjad nii libedalt ei sujunud - 1996. aastal andis EOL 12 koolikaardile numbrid ja need ka valmisid. 1997. aastal lisandus neile 23 kaarti. Selleks hetkeks oleks pidanud projekt olema

seda asja edukalt ajas, said valmistatud kaarti kasutada nii esmaseks kaardiõppeks kui ka väiksemate võistluste ja päevakute pidamiseks. Paljud siiski soovisid kodukandi koolikaardi tegemist ja tehti ka mõned mitetekonkreetsed kokkulepped kaardi valmistamiseks. Sellega kogu asjaajamine aga piirdus.

Vahetõttu

1998. aastal, kui asusin tööle EOLi, sai üle vaadatud projekti hetke seis ja selgitatud projekti kaasosalise E.O.MAPi juhtidega edasine tegevuskava. Selleks hetkeks oli valminud (või kohe valmimas) kokku 46 koolikaarti. Kaardi valmistamise kulud olid aga võrreldes kahe aasta taguste hindadega tõusnud pea kaks korda. E.O.MAP ei suutnud sellise hinnamuutuse juures enam niipalju igale uuele tellitavale kaardile peale maksta ja seepärast otsustasime esiteks Kultuurkapitalilt paluda projekti lõpetamiseks

veel lisatuge ja saime juurde 15 tuhat krooni. Teine oluline otsus oli, et maksame igale uuele koolikaardi tellijale toetust kuni 2500 krooni (endise 1445 krooni asemel) A5 formaadis kaardi valmistamiseks, et säiliks huvi kaartide tegemiseks. Kolmandaks lubas E.O.MAP juba selleks ajaks koolikaardi tellijatele toimetada kaardi veel vana hinnakirja järgi. Sellest sai teavitatud ametlike kirjaringide kaudu kõiki EOLi liikmeid, kes olid potentsiaalsed uute koolikaartide tellimise initsiaatorid. Oli vajadus ja soov niigi pikaleveninud projekt lõpetada.

Peagi saabus märgatav edu: 1998. aastal väljastas EOL numbreid 30 koolikaardile. Soovijaid oli veelgi, kuid enam ei jagunud Kultuurkapitalilt saadud raha nende kaartide väljaandmise toetuseks. Kehtis põhimõte: kes ees, see mees.

Lõpetuseks

Tänaseks on seega projekt "100 koolikaarti" lõpetatud. Raha kasutamise aruanne on juba Kultuurkapitalile esitatud ja kokku trükiti seega projekti raames 65 kaarti. Osa neist on suuremad kui A5 (mõni kaart isegi suurem kui A4) ja seega võib valminud kooli- ehk õppekaartide pindala suurusena rahule jääda. Iseasi on nüüd see, et neid kaarte ka õpetamiseks kasutatakse. Paljud õpetajad ei tea ju isegi kaardist tuhkagi, rääkimata siis lastele õpetamisest. Põhjus:

kaart, eriti veel täpne orienteerumiskaart, oli ju pikki aastaid meie riigis mitteesitust ja ehk veidi isegi tabu, seega olid võimalused õpetajate õpetamiseks tollel ajal piiratud.

Nüüd võttiski selle õpetajate õpetamise enda südameasjaks hetkel tuntuim Eesti orienteeruja nii meil kui mujal - Sixten Sild. Veidi jällegi Kultuurkapitalilt abi saanud, otsustas EOL Sixteni eestvedamisel korraldada õpetajatele ja treeneritele orienteerumiskursuse 8.-10. aprillini k.a.

Võrumaal, Kurgjärve spordibaasis. Eeltöö on seega tehtud ja nüüd jääb vaid loota koolide kehalise kasvatuse õpetajate soovile ja tahtmisele end täiendada ja õppida uusi teadmisi orienteerumise arendamiseks koolides. Ala on ju huvitavam ja emotsionaalsem kui lihtne palliloopimine või

Algõpetus.

Foto: Harry Veide

mõni ROKi poolt tunnustatud olümpiaala.

Uus koolikaartide projekt?

Täna võib iga soovija ise organiseerida koolikaardi valmistamist. EOLil ei ole lihtsalt võimalust selle toimetamist toetada. Tuleb leida välitöö tegija, välitöö digitaliseerija ja kaardi trükkija, mis kokku

läheb maksma umbes 5500 krooni A5 formaadis. Klubi oma tööjõudu kasutades saab kindlasti odavamalt. Siiski on EOL pidanud plaani perspektiivis käivitada uus samalaadne kooli- või õppekaartide valmistamise projekt ja ühildada see kohe ka koolitusega.

ORMAR LUTSBERG

Orienteerumine on huvitav ja emotsionaalne ala. Fotol: Poisid Otepää Kevade stardikoridoris 1998.aastal

Foto: Arne Kivistik

nime - sündis projekt "100 koolikaarti", mille avaüritus ja tutvustus toimus EOLi ja AS E.O.MAPi ühisel eestvedamisel 27.septembril Võrus. Kohale olid kutsutud Lõuna-

Eesti maa- ja omavalitsuste (spordi)juhid ja koolide kehalise kasvatuse õpetajad. Selgitati projekti olemust, vajadust ja tegevuskava. Osalejatel oli võimalus näha ka juba projekti raames valminud esimesi kaarte. Asi oli seega käima lükatud ja EOLi ettevõtmist orienteerumisspordi arendamisel toetas Eesti Kultuurkapital 100 tuhande krooniga. Eesmärk oli projekt ellu viia ühe aasta jooksul. Kõik oli selge ja lihtne. A5 formaadis E.O.MAPi poolt valmistatud tuhandene tiraaž maksis eelarve järgi 2891 krooni, millest poole tasus EOL Kultuurkapitalilt saadud rahast. Lihtne arvutus näitab, et tegelikult oleks saanud nii toetada vaid 69 kaardi valmistamist. Projekt

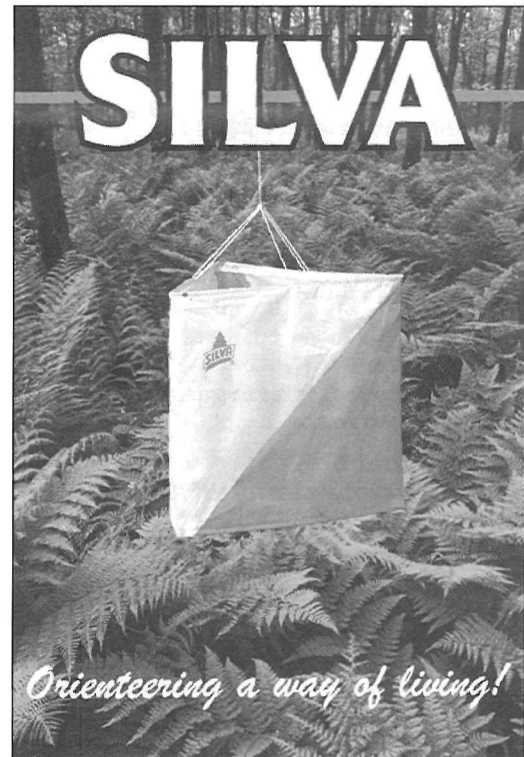
lõppenud, kuid valmis oli vaid 35 kaarti. Tõsi, mõned kaardid olid suuremad kui A5 formaat, mis tähendas, et kulus ka rohkem raha nende valmistamiseks. Milles oli asi? Nimelt

olid mõned koolid ise küll kaartidest huvitatud, kuid ei suutnud väidetavalt leida raha (NB! 50% ehk 1445 krooni) tasumiseks. Minu arvates oli põhjus lihtne: miks peaks kool kulutama õppevahendite eelarvest raha õppekaardi valmistamiseks, mis toob ju ka õpetajatele kaasa lisakoormust, kuna tuleb õpilastele ka kaarti ja selle lugemist õpetada. Lihtsam oli selle raha eest koolile osta näiteks palle - palliviskamist oskab ju niigi iga koolilaps. Õpetaja mureks ja vaevaks jääb vaid pallide kätteandmine. Seega koolikaartide valmistamise mure ja kaardiõpetuse organiseerimine õpilaste hulgas jäi suuremal osal EOLi liikmesklubide aktiivsemate noortejuhendajate kanda. Ja kes

Esmatutvuseks orienteerumisega sobivad ka kõik päevakud. Fotol: Fragment Tallinna neljapäevakust osavõtjate stardieelsetest askeldustest

Foto: Harry Veide

Heast varustusest hea enesekindlus!

KOMPASSID, NOGID, NAASTARID, TAITSID, SÄÄRISED, VÕISTLUSRIIDED, SPORDI- JA SELJAKOTID, HALOGEENVARUSTUS, TELGID, MAGAMISKOTID

SILVA kvaliteet odavaima maailmahinnaga!

Tere tulemast SILVA müügiletti Jüriööjooksul Keila-Joal ja Ilves-3'1 Lagujal!

Silva orienteerumisvarustuse jae- ja hulgimüük:
Silva OÜ Skvaier, c/o Mati Poom, Regati 1-312,
tel. 6398692, 8-250 74686, k/faks 6326260

Lätlastele-soomlastele meeldib kevadine Saaremaa

METSSIGA on ilmselt Eestis kõige suurema välisvõistlejate kontsentratsiooniga orienteerumissündmus, seegi kord oli ülekaal kaugemalt tulnute käes: 407-st registreerunust oli eestlasi 117 (neist tegelikult 25 hiidlast ja 30 saarlased), soomlasi pani kirja 149 ja lätlasi 141 – nii et kokku 290 välismaalast. Kui

veel arvudest rääkida, siis starti ilmus 387 võistlejat ja see oli ilmselgelt Metssea senine rekord.

Kevadistel võistlustel on põhiteguriks hea ilm. Rada ja kogu muu korraldus võib olla viimase peal, aga kui lumi on põlvini ja ülalt tuleb lörtsi kaela, siis ei teki sellest jooksust küll ei rõõmu ega rahuldust. Ilma

tellida ei saa, nii on ka Metsseal igasugust nähtud: kolm aastat tagasi ajasime traktoritega teid ja sihte lahti ning tekitasime uudse hübridala orienteerumisklassi ja suundsuuataamisest, möödunud aastal tuli teise võistluspäeva hommikul nii paks ja märg lumi maha, et võistlejatest hakkas lausa hale. Seekord meil vedas, ilm oli soe ja päikseline, sinililled väljas ja lumi peaaegu kadunud, lasteradadel tuli siiski ka lumes joosta, sest teed ja väikesed lagedad olid enam-vähem ainsad lumised kohad.

Kõige osavõturohkemad klassid olid H16 (30) ja meeste 21-klassid: H21A - 22, H21B - 38 ja H21C - 21. Hõredam oli vanemate daamide klassides ja H/D20 pidime hoopis välja jätma. Läti lapsi oli kohale tulnud busside viisi, oleks kena, kui nad järgmisel aastal rohkem ka eestlastest konkurente kohtaksid.

Meeste põhiklassi registreerusid viimasel hetkel tugevdama Janis Ozolins ja Rene Ottesson ning võitlus esikoha pärast kujunes oodatult huvitavaks. Möödunud aastal jäi Armo Hiie ja Janis Ozolinsi duellis napilt peale lätlane, seekord oli Hiie nii temast kui teistest konkurentidest

kokkuvõttes kõvem. Esimesel päeval oli parim mees Ivars Zagars, Ozolins kaotas poolteist ja Hiie peaaegu kaks minutit. Teise päeva viitstartist sai Hiie Ozolinsi kätte ning jooksis end päeva parima ajaga võitjaks, Ozolins tuli finišisse Hiie üle 40 sekundi hiljem. Zagars oli sootuks kadunud, ta kaotas sel päeval Hiiele ligi viie minutiga ja sai napilt kolmanda koha, pool minutit temast hiljem lõpetas päeva kolmanda jooksuajaga Rene Ottesson. Viies mees oli neist juba üheksa minutit maas.

Saaremaa Orienteerumisklubi tellib igal aastal Metssea võitjatele auhinnaks Saaremaa kunstniku Külliki Järvi graafilised lehed. Armo Hiie kui Metssea veteran võib varsti vist juba graafikanäituse korraldada.

Naiste 21A-s oli kirjas 5 võistlejat, kellest vaid kolm startisid, võitis Mari Heinenon klubist Keravan Urheilijat.

Finišisirgel tuli nii mõneski klassis võidu pärast kõva rebimist: D21C-s mahtusid kolm lätlast ja üks soomlane 11 sekundi sisse, H21C-s tuli esikoht vaid 1-sekundilise ülekaaluga. Ainus kindel võitja oli Risto Rinne Turust, kellel

auväärses H70-s teisi konkurente polnud.

Saaremaa klubile on Metsliga olnud heaks harjutuseks ja kogemuseks, nii et sel suvel proovime 4EST-i korraldamisest jagu saada. Aastatega on kogunenud üsna lai ja usaldatav seltskond, kes igaüks oma korraldusloiku vähehaaval täiustada püüab. Ka sel aastal leidsime jälle mitu uut abilist juurde ja mis saaks ühele klubile veel suuremat rõõmu valmistada kui niisugune usin töomesilaste pere, kes kõik ühe asja eest väljas on.

Muidugi saame me igal aastal ka valusaid kogemusi, aga ma usun, et seda juhtub vist kõigi korraldajatega. Püüad ja püüad, mõtled justkui oma arvates kõik ohuvariantid läbi, aga ikka oskab kusagilt midagi ettenägematut välja ilmuda. Teistes tööloikudes saab vead kiiremini käigu pealt ära parandada, aga tulemustega on Metsliga justkui ära neetud, igal järgmisel aastal juhtub midagi uut. Ka seekord juhtus nii, et esimese päeva lõpuks tuli tõdeda – KÖIK esialgselt väljariputatud tulemused on valed. Esmalt selgus, et kelladel oli üle minutine ajanihe. Kuna vahe oli tekkinud esimesest startijast peale, siis ei olnud see veel kõige suurem õnnetus. Aga pärast 200 võistleja finišeerumist tuli järgmine aps – topeltsignaal finišinupult, mille

avastasime alles tüki aja pärast, kui juba mitmed võistlejad oma aja kahtluse alla olid sättinud. Õhtul kella kaheksaks saime õiged tulemused siiski taastatud ja teise päeva viitstartis seisis igaüks oma õige koha peal.

Saaremaale tulek on suurem ettevõtmine, ikkagi meri vahepeal, aega kulub rohkem, kui arvata osatakse. Seepärast oleme püüdnud teistest võistlustest erinevalt ka midagi võistluse-kõrvast pakkuda, et see meretagune käik rohkem meelde jääks. Seda enam, et tugevate orienteerumismaastikega me ju ei konkureeri, kõrgeimast mäetipust (56 m) joostakse nii hooga üle, et ei saa arugi. Metssea võistluse "erirooms" on laupäeva-õhtune pidu, autasustatakse päeva võitjaid, kohal on tantsutüdrukud ja orkester. Iga-aastase traditsiooni kohaselt järgnevad spontaansed etteasted aktiivsetelt lätlastelt.

Midagi erilist ja omapärast tahaks seekord ka 4EST-il pakkuda. Mida täpsemalt, jäägu üllatuseks. Muide, esimene (odavaim) 4EST-i registreerimistähtsõna lõpeb 30. aprillil. Juhend on internetis: <http://oesl.edu.ee/~peeter/4EST99.HTM>. 20 soomlast pani end juba Metsseal kirja.

ANNE KEERBERG
SOK

Saaremaale tulek on suurem ettevõtmine, sestap ei tulda siia pelgalt võistlema. Fotol: Turistid uudistamas Angla tuulikuid suvel 1998. Foto: Ruth Vaher

Svenssonitega kevadet otsimas

Paljud Eesti orienteerujad on ilmselt kuulnud organisatsioonist nimega *World-Wide Orienteering Promotion* ehk lühendatult WWOP. See on, nagu nimestki välja võib lugeda, ülemaailmse orienteerumise populariseerimisega tegelev asutus, kes ammutab suure osa oma tuludest aktiivsetele orienteerujatele treeninglaagrite ja võistluste korraldamisest. Rahvale tuntumatest nimedest on WWOP vedajaiks maailmameistrid Jörgen Mårtensson, Janne Salmi ja eelmise aasta maailma pargituuri üldvõitja meeste arvestuses Rudolf Ropek. WWOP korraldab orienteerumisklaareid mitmetesse sihtkohtadesse, millest veebruarikuisel meelispaigad on metsajooksu soosiva kliima tõttu Hispaania Kuningriik ja Portugali Vabariik. Olles eelnevalt rootslastega tutvust sobitanud, õnnestus ka minul ühest WWOPi poolt korraldatud laagrist Portugalis, San Pedro de Moelis, osa võtta; seda põhilise peatuspaigana Portugalis, San Pedro de Moelis.

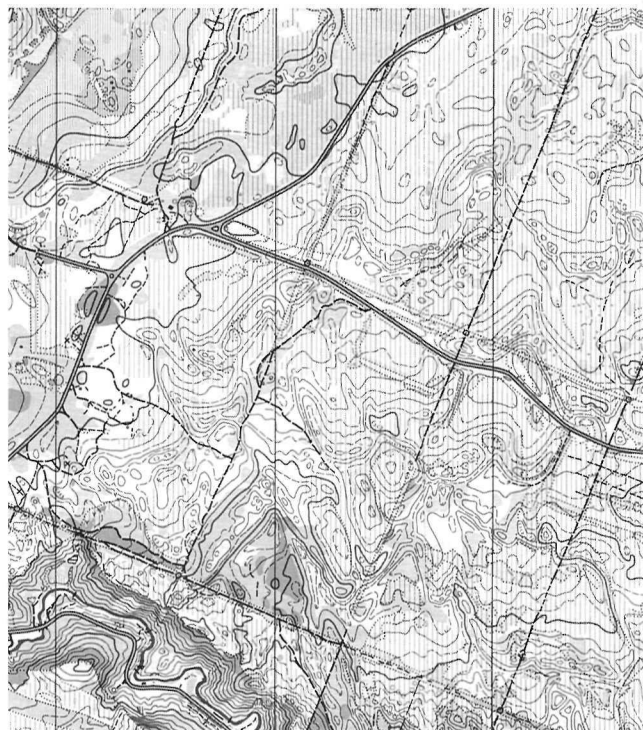
Portugali keskmised päevased temperatuurid veebruari lõpus jäävad 15 ja 20 soojakraadi vahele. Ilm on reeglina kuiv, kuigi sellele laiuskraadile ja ookeanilähedusele omaselt hommikuti pisut sombune. Keskpäevaks pilved hajuvad ja paistma hakkab intensiivne päike. Suvitussünnake nimega S. Pedro de Moel tundub esmapilgul väljasurnuna, aga

lähemal tutvumisel võib sealt leida sellise suurusega linnakese kohta piisavalt restorane ja baare, mis asuvad enamasti kaljukünka otsas ja pakuvad seepärast lisaks kehakinnitusele ka kena vaadet ookeanile. Kuigi kartsin, et ookeani lähedus tähendab ka pidevat tuuletõmmet, olin meeldivalt üllatunud leides, et keskmine tuulekiirus kodus Tartus ja Atlandi ookeani ääres ei olegi suurt erinev. Marutuule puudumine ei taganud aga miskipärast laussiledat merd ja nii olid isegi tuulevaiksetel päevadel lained sageli 2-3 (vahepeal isegi 3-4) meetrit kõrged.

WWOP on nii Portugalis kui ka Hispaanias sõlminud kokkuleppeid hotellide ja autorentifirmadega, mis pakuvad soodustuseid treeninglaagritest osavõtjatele. S. Pedro de Moelis peatusime kahes hotellis, mis asuvad orienteerumiskaardil ja ookeanist paarisaja meetri kaugusel.

Orienteerumiskaardile heidetud esmapilk osutus petlikuks reaalsesse loodusesse minnes, kuna kaardipildilt Eestile sarnane mets osutus oma ülesehituselt ehk looduslikult arengult pisut erinevaks. Põhiline erinevus seisneb alusvegetatsiooni rohkuses ja selle kodeeritud ülesandes orienteerujaid ja teisi metsas liikujaid võimalikult palju ja võimalikult valusalt takistada. Kogu orienteerumiskarjäärade lemmikuks kujunes mõneti meie kadakat meenutav

ilusate kollaste õite, kuid eriti teravate okastega taim ja salakaval looduslik okastraatroniroos. Pisut pettunud olid õrnema soo esindajad, kelle "beach-look" sai neist kõvasti räsitud. S. Pedro de Moeli orienteerumiskaardi lõhestas kaheks ürgorg, mis pakkus sellest läbijooksuile oma lopsaka

Väljavõte S. Pedro de Moeli lähiümbruse kaardist

taimestiku ja mitmete looduslike allikatega tõeliselt amazonseliku elamuse. Kõik laagris kasutatavad kaardid olid kõrgetasemelised, joonistatud Venemaa ja Rootsi parimate kartograafide poolt. Orien-

teerumisarjal kasutati tähistena nii kileribasid kui ka originaaltähisteid, viimaseid võtsid aga kohalikud uitajad kahjuks sageli suveniiriks kaasa. Meie treeningrühm Strängnäs-Malmby orienteerumisklubist kasutas enamuse treeningaega orienteerumistehnika arendamiseks, millele lisandusid

maastikel on selle tehnilise võtte kasutamise elulisus märksa väiksem kui Rootsis, kuigi luute ja pisisooderikkal maastikul kulub see oskus kindlasti ära.

Treeninglaagri jooksul peeti ka kaks väiksemat mitteametlikku võistlust, mis siiski hiilgasid taseme poolest, kuna neist võtsid osa mitmed maailmameistrid ja rahvuskoondislased eesotsas juba varem nimetatud J. Mårtenssoni, Petter Thoreseni, Juha Peltola ja teistega. Nii nagu meie tugevaim Sixten Sild, nii on ka Mårtensson võtnud lähenevad orienteerumise maailmameistrivõistlused oma kindlaks eesmärgiks treenides sageli ehk liigagi hoogsalt. Kuna 2000. aastal peetakse Portugalis ka maailma karikavõistluste etapp tavarajal ja teates, siis oli see väike start ka heaks kogemuseks tulevastele ja praegustele koondislastele. Muide, MK teatemaastikuks olev Monsanto mägi asub pea et Lissaboni linna sees ja selle mäe tipus asuvad vaateplatvormid ning restoran on turistide hulgas väga populaarsed. Maastiku läbitavuse ja "orienteerumiselamuse" pakkumise poolest see paik minu lemmikute hulka siiski ei kuulu.

Lisaks rohkele orienteerumisarjal viibimisele pakkus treeninglaager ka pisut kultuurilist meelelahutust võimaldades külastada Kesk-Portugali vaatamisväärsusi eesotsas iidse Obidose linnaga. Lõbu pakkus ka Itaalia/Poola/Eesti jalgpalli-

maavõistlus Rootsiga möllava Atlandi ookeani kaldal.

Portugallased suhtuvad oma külalistesse äärmise sõbralikkuse ja aupakklikkusega, mille illustreerimiseks võib esmapoolest tuua restorani külastamise. Sõõmine on portugallastele väga tähtis tegevus, mida võetakse vastavalt ka äärmiselt tõsiselt. Serveeringud on mitmekesised ja sportlastele täiesti piisavad, seda enam, et toitu pakutakse alati juurde. Ühel järjekordsel väljasõidul kaardile külastasime tagasiteel restorani, milles serveeritud *piffa la Portuguesa* jättis rootslaste ja eestlaste suud lihtsalt ammuli. Kuidas muidu reageerida kahekümnesentimeetrise läbimõõduga poolekilose lihakamaka peale, mis kõigele lisaks on veel äärmiselt hõrgutavalt valmistatud?

Kohe tagasitee alguses, Lissaboni lennujaama poole sõites lüües kokku laagri treeningtunnid – neid kogunes üle kahekümne, millest 2/3 moodustasid kaarditreeningud – võisin tõdeda, et et treeninglaager Portugalis oli korda läinud.

Eurospordist eestlaste Ramsau esinemisi vaadates oligi suusatamisega tagasi tulnud. Nüüd siis lumes edasi.

SILVER EENSAAR
veebruar - märts, 1999

OK "Orion" jättis teismeeaga hüvasti

28. märtsil 20 kevadet tagasi panid sadakond orienteerujat aluse tänasele klubile "Orion", mille seeriavõistluste tase peagi Eesti tippu ründas.

Et klubi õige juubelpäev just 28. märtsile langeb, selgus pärast orionlaste visa ajutööd ja koduarhiivide läbi vaatamist. Aastatagused ajad meenusid esiti häguselt ka asutajaliikmeile endile.

Kokku kuulus "Orioni" loojate hulka eri andmetel 93-97 spordihuvilist, kellest mitmed nagu Eimar Jõgisu või Mati Poom on tänaseks klubist lahkunud. Mitmed nagu Evi ja Udo Margna jätkavad nüüdki "Orionis". Just Udo Margna oli ka see, kelle klubi asutamiskooosolek üheksaliikmelise juhatuses esimeseks esimeheks valis. Seda peegeldav dokument aga puudus.

"Orioni" kroonikapidaja Imbi Kaasik käis klubi sünniloomeenutamiseks välja paberi kuupäevaga 9. aprill 1979. Masinikirjas leht kirjeldas alles nimetu, kuid juba täiesti eksisteeriva rahvaspordiklubi tegevuskava, plaane ka ametlikult end registreerida ja hoiukassas arve avada. Kõige lõpus allkiri Udo Margnalt.

Tänase infoajastu eelkajana pidas dokument vajalikuks "luua efektiivne infoteenistus klubi tegevuse ja läbiviidud ürituste operatiivseks valgustamiseks massiteabekanalite kaudu." Paber peegeldas teostuma määratud soove "luua uus ... rahvavõistlus või -võistluste sari, mis võimaldaks kaasa lüüa kogu vabariigi orienteerumishuvilistel."

Imbil oli ette näidata ka dokument, mida võiks nimetada vastse klubi ristimistunnistuseks. 3. mail 1979 hääletas juhatus "Orioni" nimeks just "Orioni". Karmi konkurentsi olid pakkunud variandid "Põhjatäht" ja "Orbiit". Hilisemast ajast leidub tähtsamaid pabereid juba riburada pidi.

Leida Sevrük - Orioni väga tähtis isiksus, kolmekordne maailmameister. Foto OK Orioni erakogudest

Klubi kaugeimate juurte otsing jõudis lõpule veebruaris. Udo Margna vaatas üle aja jooksul koju kogunenud paberid ja leidiski nende seast vajalikku. Asutamiskooosolek. Üheksaliikmeline juhatus. Esimees Udo Margna, aseesi-

kogudes taset ja osavõtjaid. Kui avahooajal ulatus startide summa 748-ni, siis 1989. aastal rekordilisele 2432-ni.

Orioni võistluste võtmesõnaks sai tugev korraldus, täpsus kohtunike töös. Mitmed

tõsiselt Eesti meistrivõistluste kandadele.

1989 võitsid orionlased 19. koha Kouvolas, Noorte Jukola teatel.

Orioni seeriavõistluste 1996. aasta 5. etapp Viitnal. Metsast tulijaid võtavad vastu praegu noorte treeninggruppi juhendav Enn Uussaar (vasakul) ja Mati Paju.

Foto Anu Möistliku erakogust

mees Silver Säga, aseesimees Peep Keskküla, sekretär Tiiu Tshuhna, laekur Marika Kovin, liikmed Hendrik Arro, Inga Piirits, Virve Poom ja Avo Saeu. Ja kuupäev 28. märts 1979. Leitud, heureka!

Et klubi õige juubelpäev just 28. märtsile langeb, selgus pärast orionlaste visa ajutööd ja koduarhiivide läbi vaatamist.

Täpselt avastatud algusega klubi hakkas aga hoogsalt tegutsema. Esimesel aastal aitasid orionlased läbi viia Tallinna neljapäevakuid ja 1980 alustasid oma seeriavõistlustega. Neljaetapilise hooaja avas Tõnu Raidi rada Neerutis. Järgmisel suvel jätkus seeria viieosalisena,

kohtunikud, alates Selma ja Hendrik Arro, Evi ja Udo Margnast, Juta ja Mart Vendelinist, Eha ja Rein Tivasest tegid tööd perekonniti.

1980. aasta sügisel asus Udo Margna asemel klubi etteotsa Hendrik Arro. Ühe kõrge teadlasest spordimehe vahetas välja teine. Teaduste Akadeemia Eksperimentaalbioloogia Instituudi (EBI) teadusdirektori asendas TPI soojusenergeetika teaduslabori juhataja. (Kuna EBI-st kuulusid mitmed "Orioni" asutajaliikmete hulka, siis just EBI residentsis Harku mõisas leidis aset ka klubi juubelpäev.)

Pärast ametisse saamist jätkas Hendrik Arro jõudsalt seeriavõistluste arendamist. Ta kinnitas, et seeria pidi metsa kutsuma kolme tüüpi orienteerujaid. "Esiteks harrastajaid, kes neljapäevakutega jalad alla saanud ja tahtsid võimeid proovida," rääkis Arro. "Siis ekspertide, et nad saaksid aegajalt heal tasemel jookse teha. Siis ka päris tippu, kes tahtsid vahel lihtsalt vabalt joosta, iseennast, mitte klubi esindada."

Arro juhtimisel töötas "Orion" välja uue süsteemi punktide arvestamiseks. Esmajärgul üllikeeruka, kuid õiglase valemi järgi olenesid orienteeruja punktid nii tema enda ajast, klassi võitja ajast kui võistlejate arvust klassis. Süsteem kehtis seeriavõistlustel kuni nende lõpuni mullu suvel.

Arro jutustas, et kuna veel ühe uuendusena tahtsid orionlased jooksjatele kätte anda korralikult kiletatud kaardid, pidi ta ise mitu korda õigel kilel Moskva lähistel järele käima.

Seeriavõistluste toimumiskohad ulatusid üle riigi - Kagu-Eestist Võiste või Aegviiduni. Taseme poolest astus sari

1988. aastal astus Arro asemel "Orioni" juhatus etteotsa tänaseks Saaremaale kolinud Anne Keerberg. Klubi astus senisest enam noori, kelle treenimise Keerberg senisest tõsisemalt käsile võttis. Näiteks esindasid "Orioni" Kirti Rebane, Sander Annus, Viivi-Anne Soots ja täna klubi juhatusse kuuluv Lauri Beilmann. 1989 võitsid orionlased 19. koha Kouvolas, noorte Jukola teatel.

1991-92 juhtis klubi Mart Vendelin, 1993-94 Rein Tivas. Täna kannab klubi presidendi tiitlit Uno Vallner. Paari aasta eest koges klubi teravat puudust noortest, mis tänaseks on leidmas lahendust ja olles küll hetkel lõpetanud seeriavõistlusted, jätkab klubi aktiivselt tippvõistluste korraldamisel. Viimastest aastatest võib nimetada Suvejookse aastatel 1996 ja 1998, nüüd ka 1999 ning 4EST-i aastal 1997.

Klubi väga tähtsad isiksused

Leida Sevrük - Eesti vanim tegevorienteeruja, sündinud 22. aprillil 1913. Moodustab lahutamatu tiimi tillukese ja elava karvaka Nakiga. Orienteerumises kolmekordne maailmameister - 1995 Hispaaniast, 1996 Peterburist ja 1998 Tšehhist. Paar suve tagasi õnnestus Leidal šokeerida Eesti avalikkust purilaul Pirita jahisadamast Aegna saare sihil seilates.

Viiu Rebane - Eesti kõigi aegade edukaim orienteeruja. Aastatel 1966-86 korjas Eesti meistrivõistlustelt 60 medalit, neist 21 kulda, 24 hõbedat ja 15 pronksi. Räägib, et armastab võrdsest nii ühelt poolt loodust ja värsket õhku kui teisalt tõsist

sporti. On kinnitanud, et kõik tema võidud ei tähenda veel auhannust.

Jätkab tippvõistluste ja noortega

Tänase "Orioni" silmad sihivad ühest küljest vähemalt kord aastas tippvõistluste korraldamist, teisalt õpetab klubi treeningrühma ja kevadiste peavakute toel algajaid.

Mõne aasta eest tähendas "Orion" eeskätt tugevate veteranide klubi. Nüüd on ta kaasanud oma ridadesse ka andekaid noori.

Algaval hooajal kordab "Orion" eelmisel kevadel alustatud teisipäevakute sarja. Tallinna metsadesse panevad orionlased rajad maha kahel teisipäeval, 27. aprillil ja 4. mail, ning ühel pühapäeval, 9. mail. Oma rajad leiavad nii vanad tegijad kui algajad ja päris tilluraja mõõtu tegelased, nii rattaorienteerujad kui pühapäevasel võistlusel ka invaspordilased. Algajatele jagavad nõustamiskursuse sildi all juhtnööre igas vanuses treenerid.

Sel suvel käib klubi välja ka Tallinna Koolinoorte MV 11. mail Männikul ja Tallinna MV 22. mail Aegviidus. Juunis leiavad aset Kalevi Suvejooks Mägede külas ja Uueveskil ning võistlus Kõrvemaa'99 Aegviidus. Augusti lõpus jõuab järg Eesti MV tavaraja ja teateni Jusil.

Tänane "Orion" ei kavatse aga ainult teistele meeldivaid metsaelamusi pakkuda. Klubi liikmed plaanivad ka ise Eesti tippmarke sihtida ja järelekasvu koolitada.

Mõne aasta eest tähendas "Orion" eeskätt tugevate veteranide klubi. Nüüd on ta kaasanud oma ridadesse ka andekaid noori. Näiteks Timo

Suppi, Lauri Beilmanni, Olle Kärneri ja Meelis Sagaja.

"Orion" soovib töötada end sinnani, et igal aastal tuleksid vähemalt viis klubi liiget oma klassi võitjateks Eesti edetabelis. Mullu tegid orionlastest eeskujuliku etteaste näiteks klassis D50 Viiu Rebane, D60 Ilse Uus, H12 Lauri Malsroos, H20 Timo Suppi, H55 Kalju Tilk ja H60 Aavo Härma.

Mis puutub järelekasvu, siis alates hilissügisest käib koos "Orioni" treeninggrupp kümnetest kooliõpilastest. Nii Tallinna Mustamäe Gümnaasiumi ruumides kui metsas juhendavad noori Viiu Rebane, Maris Roosipuu, Enn Uussaar ja Antti Vari. Rühmas osalejad saavad ettevalmistust, mis sobib saatma neid kõigile Eesti orienteerumise võistlustele, sealhulgas Eesti MV-le.

Kogu umbes 80-liikmelise "Orioni" tööd suunab sihtmärkide poole kaheksaliikmelise juhatus, mida ohjab president Uno Vallner. Lauri Beilmann hoolitseb sporditegevuse ja jalgrattaorienteerumise, Taavi Vallner infoteenistuse eest. Maris Roosipuu juhivad noortetööd, Rutt Kukk klubisisest elu. Evi Vahu hoiab korras raamatupidamist. Raimo Mäkelä muretses varustuse ja sponsorite olemasolu eest. Juhtivat rolli kannab ka Viiu Rebane. Juhatus nõustab Malle Karolin.

Edaspidi kavatseb "Orion" vähemalt korra aastas jätkata laia osavõtuklasside valikuga tippmarke võistluste korraldamist. Andes väiksemate jooksega kokku starte kümnekonnal korral. Unistuseks on panna kord tulevikus käsi alla veteranide MM-le, lootes, et see võistlus kunagi Eesti pinnal teoks saab.

ANU MÖISTLIK

Sellest aastast jookseb Orioni all ka Olle Kärner.

Foto: Maret Vaher

XII ILVES-3

30.aprill - 2.mai 1999
Laguja

PROGRAMM:

Reede	30.04.1999	start 16.00	lühendatud rada
Laupäev	1.05.1999	start 12.00	tavarada
Pühapäev	2.05.1999	start 11.00	tavarada viitstardiga (nööriajal, tugirajal ja HD21E on pühapäeval tavaline start)

KLASSID: HD 8NR, HD10NR, HD12A, HD12B HD12TR, HD14A, HD14B, HD16A, HD16B, HD18, HD21E, HD21A, HD21B, HD35, HD40, HD45, HD50, HD55, HD60, H65.

Avatud rajad iga päev 3 km, 5 km ja 7 km.

Kuni 7 aasta vanustele lastele on iga päev ilma eelneva registreerimiseta minijooks: 0,5-1 km pikkune markeeritud rada, mida joostakse skeemiga.

STARDIMAKS:

HD 8, 10, 12	20 kr/päev
HD 14, 16, 18, 60, H65	35 kr/päev
HD 21A,B, 35, 40, 45, 50, 55	50 kr/päev

NB! Võistlusklassid D21E, H21E:

Teine võistluspäev – 1. mai 1999.a. – on IOF kalenderplaani üritus.

Arvestust peetakse ja auhinnad antakse iga päeva kohta eraldi.

Kasutusel on elektrooniline märkesüsteem EMIT.

Stardimaks I päev 60 EEK, II päev 90 EEK, III päev 60 EEK.

REGISTREERIMINE: kirja ja e-maili teel lõppenud; võimalik veel ainult Interneti kaudu otseregistreerimine OK Ilves koduleheküljelt kuni **19. aprillini**:

<http://www.microlink.ee/users/tarmo/ilves>

Stardimaks kanda OK Ilves arvele: a/a.1120086880, Hansapank, kood 767

MAJUTUSE JA TRANSPORDI TELLIMINE: Aivar Sarap, tel. 251 37721

VÕISTLUSKESKUS: Vitipalu kaardi lõunaservas.
Tähistus Elvast (8km) ja Lagujalt (2km).

LÄBIVIJAD: OK Ilves, peakorraldaja Arno Ruusalepp.

Võistlust toetavad AS Ilves, OÜ Arma-Trükk ja AS Tõravere Trükkikoda.

XII VIRUMAA ORIENTEERUMISJOOKS

Mõedaku, 29. mai 1999

Võistlusklassid: HD 14, 16, 18, 21A, 21B, 35, 40, 45 ja H 50
Start: 30.mail kell 12.00

Võistluskeskus: Mõedaku suusabaas, tähistused Tallinn – Narva maanteelt ja Rakvere – Rannapungerja manteele

Stardimaksud:

HD 14	10 kr
HD 16 – 18	15 kr
täiskasvanud	35 kr

Eelregistreerimine: kuni 23. maini kirjalikult Kuno Rooba, Roheline 20 – 1, Tapa 45107, Lääne – Virumaa või Rakvere OK koduleheküljel.

Stardimaks tasuda tähtajaks Rakvere OK arvele 1120223575
Hansapangas, kood 767

Võistluspäeval registreerimine piiratud, stardimaks kahekordne, registreerimine lõpeb kell 11.00

Kaart: 1:10000, välitööd K. Rooba, A. Leesik, K. Voolaid ja E. Kriks, joonis J. Olvet; valminud 1999.a. kevadel
Rajameistrid Kuno Rooba ja Erki Kriks

Auhinnad: võitjatele auhinnad

NB! Iga võistleja vastutab ise oma tervisliku seisundi eest.

Võistluse korraldaja: RAKVERE ORIENTEERUMISKLUBI

SaueTammed lahtised 1999

Neeruti, 29.mai 1999
Tavarada

Start: Algus 12.00

Maastik ja kaart: Liigestatud, paljude reljeefivormidega, keskmine läbitavus.
NB! Kasutatakse Neeruti reljeefikaarti 1:10 000 (9120)

Rajad ja võistlusklassid: Võisteldakse ca 3 km, 5 km j 7 km lihtsatel radadel ja 5 km ja 7 km tehnilistel radadel. Osavõtja valib raja ise.

Stardimaksud: 3 km ja 5 km lihtne rada – 25 krooni

7 km lihtne, 5 km ja 7 km tehniline rada – 35 krooni

Registreerimine: 17. maini 1999 aadressil: Saue 76505, Kuuseheki 32-1, Ülo Vainura.
Tel 6596 489, fax 6709 645.

Registreerida saab ka Jüriööjooksul ja Ilves-3. Tallinna neljapäevakutel 29.04., 06.05., 13.05. **Stardimaks:** tasuda Hansapanka a/a 1120279927

Auhinnad: sõltuvalt osavõtjate arvust rajal.

Kohalesõit: Tähistus algab **Tapa- Kadrina** teelt, ca 1 km Kadrina viaduktist Tapa suunas.

Korraldajad: SK Saue Tammed. Peakorraldaja Tõnis Raudla.

Rajameister Tõnu Raid

Info: Tõnu Raid e-mail: toni @ pva.pv.ee

Eesti MV lühirajal ja teateorienteerumises

Mustla-Nõmme
05.-06. juuni 1999

Lühirada

Võistlusklassid: HD14, HD16, HD18, HD20, HD21, HD35, HD40, HD45, HD50, HD55, HD60, H65.

Start: HD21 eeljooksu algus kell **11.00**;

A-finaali algus kell **16.00**. B-finaali ühisstart kell **15.30**;

Ülejäänud klasside stardi algus kell **12.00**.

Osavõtumaksud:

H21	75 kr
D21	60 kr
HD 20,35,40,45,50,H55	50 kr
D55,H60	40 kr
HD 14,16,18, D60, H65	25 kr

Teateorienteerumine

Võistlusklassid: HD 21

Start: 10.30

Osavõtumaks: H21 – 210 kr; D21 – 150 kr

Maastik ja kaardid: Hea ja keskmise läbitavusega, nõrgalt ja keskmiselt liigestatud, hea sihi- ja teedevõrguga mets.

Kaardid seisuga kevad 1999, mõõtkava 1:10000, kõrguste vahe 2,5m.

Võistluskeskus:

Tähistus võistluskeskusesse Tallinn- Tartu maanteelt. Mõlema võistluse finiš võistluskeskuses (v.a. H,D21 klasside eeljooksud). Võistluskeskusest lühiraja stardipaikadesse kuni 3 km. Parkimistasu 10.- krooni.

Toitlustamine: võistluskeskuses ja Ardus.

Majutamine: telklaager, põrandamajutus, kämping -ettetellimisel koos registreerimisega.

Registreerimine, info ja osavõtumaks:

Klubi poolt kinnitatud registreerimislehel kuni **24. maini 1999** aadressil: Milvi Aun, Wiedemanni 13, Türi 72213;

Tel. (238)57116, faks: (238)57118,

e-mail: milvi@kko.tyri.ee

Registreerimisega samaaegselt tasuda osavõtumaks OK Järva Karud arveldusarvele 10702003963005, Eesti Ühispank (401).

Täiendav info: Kalev Aun, tel. (238)57115;

Paul Poopuu, tel. (238)71369.

Võistluste volinik: R. Lahtmets

Võistluste korraldajad: SK Esto ja OK Järva Karud

4 EST SAAREMAA 7.-10.07.1999

Võistluskeskus on Karujärve kámpingus (26 km Kuressaarest), seal on ka viimase päeva start-finiš. Kolme esimese päeva võistluskeskused jäävad 5-15 km kaugusele. Karujärvelt käib keskuste vahet võistluste eribuss.

Võistlusklassid:

HD21E, A, ja B, HD35, HD40, HD45, HD50, HD55, HD60, H65, HD20, HD18A ja HD18B, HD16A ja B, HD14, HD13, HD12, HD11, HD10TR, HD9NR, HD8NR, HDN.

Kohapeal registreerijad pääsevad avatud radadele.

Maastik: tiheda teede- ja sihvõrguga, hea ja keskmise läbitavusega, nõrgalt ja keskmiselt liigestatud kaunis männimets.

Majutus:

* Karujärvel telkimine 30 kr/öö/telk, kámpingumaja (2-kohaline, 250 kr/öö/kámping), karavanikoht 170 kr/öö. Kámpingus on saun, toidubaar, paatide ja vesirataste laenus, minigolf, palliplatsid, ratsutamisvõimalus.

* Põrandamajutus võistluskeskusest 6 km kaugusel Kärla spordihoones 60 kr/in. (20 kr/öö/in.).

* Majutus 1 km kaugusel võistluskeskusest Kase puhkekülas 1200 kr/maja/öö (6-voodikohta+saun, köök) ja 3,5 km kaugusel Männi talus 200 kr/öö/in. (koos hommikusöögiga).

* Kuressaares (26 km) hotelli- ja hostelmajutus (150-800 kr/öö/in.).

Parkimistasu finišipaikades kohapeal makstes 10 kr/päev, eelregistreerimisel makstes kokku 25 krooni.

Registreerimine:

Saaremaa OK, Kohtu 10, Kuressaare 93812;

faks 245 21010;

e-mail: anne@tkk.oesel.ee;

<http://www.oesel.edu.ee/~peeter/4EST99.HTM>.

Registreerimisega samaaegselt tasuta osavõtumaks Saaremaa OK arvele Eesti Ühispangas, kood 401, a/a 10602007909000, või sularahas Saaremaa OK esindajale.

Osavõtumaksud (sulgudes näidatud summa kehtib EOL 1999. a. litsentsi omanikele):

	H/D8-12	H/D13-18	H/D20, D55+, H60+	H21-55, D21-50, H/DN	Perepakett*
kuni 30.04.1999	150 kr (60 kr)	280 kr (90 kr)	350 kr (120 kr)	420 kr (150 kr)	1060 kr (380 kr)
1.-31.05.1999	180 kr (70 kr)	330 kr (100 kr)	400 kr (130 kr)	500 kr (170 kr)	1250 kr (430 kr)
1.-15.06.1999	200 kr (80 kr)	400 kr (120 kr)	500 kr (150 kr)	600 kr (200 kr)	1500 kr (500 kr)

*Perepaketti võivad kasutada ema ja/või isa + nende noorteklassides (kuni HD18) jooksvad lapsed (sulgudes näidatud summa kehtib, kui kõigil pereliikmetel on EOL litsents).

Osavõtumaks avatud rajal on 30 krooni päevas (tasutakse kohapeal sularahas).

Täiendavat infot võistluse 4EST-99 kohta võite saada:

EOL kontorist (tel. 2-6398681)

Saaremaa OK-st: Mait Must tel. 245 57180, Erik Keerberg tel. 245 21010, 251 68604;

Internetist: <http://www.oesel.edu.ee/~peeter/4EST99.HTM>.

Päevakud Päevakud Päevakud

Valgamaa

I	27.04	Patküla
II	04.05	Kirikuküla
III	18.05	Jõgeveste
IV	01.06	Piiri
V	15.06	Ala-Looga
VI	06.07	Lüllemäe
VII	17.08	Tantsumäe

Muudatutest teatatakse ajalehes "Valgamaalane"
Korraldaja: OK Käbi

Põlvamaa

OK Põlva Kobras ja Põlva linna karikavõistlused orienteerumises 1999.a:

	Aeg	koht	
I	20.04	Taevaskoja rist	9412
II	27.04	Mooste kool	9803
III	04.05	Veskimõisa	9819
IV	11.05	Kiidjärve veski	9411
V	18.05	Aarna	9726
VI	25.05	Poka	9819
VII	01.06	Küka	9818
VIII	08.06	Palojärve	9505
IX	15.06	Kanepi	9624
X	24.08	Karaski	9852
XI	07.09	Palojärve	9726
XII	14.09	Mammaste	9608
XIII	28.09	Taevaskoja	9827

Start avatud 20.aprillist 15.juunini kell 17-19, 24.augustist 28.septembrini kell 16 - 18.

Hiiumaa

Hiiumaa Orienteerujate Klubi Neljapäevakud 1999.a:

I	22.04	Antoni mägi
II	29.04	Kassari
III	06.05	Põllumägi
IV	13.05	Palade
V	20.05	Paluküla
VI	27.05	Paluküla
VII	10.06	Malvaste
VIII	17.06	Nõmba
IX	01.07	Rannakarjamaa
X	15.07	Palade
XI	29.07	Rannakarjamaa
XII	05.08	Prähla
XIII	12.08	Ristkraavi
XIV	19.08	Kassari
XV	26.08	Nõmba
XVI	02.09	Nõmba
XVII	09.09	Malvaste
XVIII	16.09	Malvaste
XIX	23.09	Antoni mägi
XX	30.09	Antoni mägi

Ida - Virumaa

RSK Jõhvikas neljapäevakute plaan:

I	06.05	Jõhvi park
II	20.05	Kohtla-Järve park
III	03.06	Kurtina N
IV	10.06	Voka
V	17.06	Konso
VI	29.07	Kurtina N (reljeef)
VII	05.08	Toila
VIII	19.08	Kohtla-Nõmme
IX	09.09	Kurtina S
X	16.09	Kose
XI	23.09	Sinivoore
XII	30.09	Jõhvi park

Hooaja jooksul võib leida kogu info ka Jõhvikas koduleheküljelt (kaasaarvatud võimalikud muutused):
<http://www.tpu.ee/~ekukk>

Järvamaa

I	04.05	Koeru
II	11.05	Tolli
III	18.05	Kurgja
IV	25.05	Kõrgessaare
V	15.06	Rapla
VI	17.08	Aegviidu - Nelijärve

VII	24.08	Vetla
VIII	31.08	Voose

Start avatud 17.30 - 19.00

Lääne - Virumaa

I	14.04	Aaspere
II	28.04	Uduküla
III	05.05	Kadrina
IV	12.05	Neeruti
V	26.05	Kiigamäe
VI	02.06	Tamsalu
VII	16.06	Põlula I
VIII	04.08	Tapa
IX	11.08	Põlula II
X	18.08	Kunda
XI	25.08	Mõedaku
XII	01.09	Pikasaare
XIII	08.09	Vinni

Pärnumaa

I	29.04	Rannapark
II	06.05	Raeküla
III	13.05	Kliingi - Nõmme
IV	20.05	Tammiste
V	27.05	Metaküla
VI	03.06	Leemeti
VII	10.06	Jõulumäe
VIII	17.06	Valgerand
IX	08.07	Potsepa
X	15.07	Rannapark
XI	22.07	Kolga - Veski
XII	29.07	Metsaküla
XIII	05.08	Tammiste
XIV	12.08	Leemeti
XV	26.08	Potsepa
XVI	02.09	Niidu põhikool
XVII	09.09	Kilingi - Nõmme
XVIII	16.09	Sindi - Lodja

Start avatud kell 17-19. Neljapäevakute transpordi kohta ilmub info Pärnu Postimehes.

Saaremaa

Saaremaa OK O-päevakud

I	29.04	Kuressaare
II	06.05	
III	13.05	Üru
IV	20.05	Lagenõmme
V	27.05	Dejevo
VI	03.06	Lihulinn
VII	10.06	Karujärve
VIII	26.08	Odalätsi
IX	03.09	
X	10.09	
XI	17.09	
XII	24.09	Paiküla

Täpsustav info neljapäevakute kohta ilmub kohalikus lehes teisipäeviti.

Tartumaa

I	15.04	Ihaste	99..
II	22.04	Aardla	99.
III	29.04	Elva	9304
IV	06.05	Vissi - Kammeri	9404
V	13.05	Uniküla	99..
VI	20.05	Küka	9818
VII	27.05	Vapramäe	9815
VIII	03.06	Vooremägi	9823
IX	10.06	Küka	9818
X	17.06	Uniküla	99..
XI	24.06	Prangli	9834
XII	19.08	Vooremägi	9823
XIII	26.08	Küka	9818
XIV	02.09	Uniküla	99..
XV	09.09	Vapramäe	9815
XVI	16.09	Aardla	99..
XVII	23.09	Ihaste	99..

Start avatud kell 17-19, alates 26.08 17 - 18.30.
Täpne info neljapäevakute toimimise kohta ilmub info Postimehe rubriigis "KES, KUS".

EOLi kalenderplaan 1999.a

Aprill

L 17.04	Jüriööjooks	öine teade	TA OK, Keila-Joa
T 20.04	Viljandi mk MV	lühirada	Lehola, Saarepeedi
L 24.04	Lehola paariteade	teade	Lehola, Saarepeedi L
P 25.04	Lehola paariteade	teade	Lehola, Saarepeedi L
L 24.04	Tiomila	teade	SWE
P 25.04	Tiomila	öine teade	SWE
R 30.04	ILVES-3	OK Ilves	Laguja

Mai

L 01.05	ILVES-3	IOF edetabelivõistlus	OK Ilves, Laguja
P 02.05	ILVES-3		OK Ilves, Laguja
R 07.05	Tallinna MV	öine tavarada	Kooperaator, Vääna-Jõesuu
L 08.05	Otepää Kevad	tavarada	Kape, Otepää SK, Kääriku
P 09.05	Otepää Kevad	lüh.tavarada	Kape, Otepää SK, Kääriku
P 09.05	Tallinna O-pühapäev	lühirada+ratta-O	OK Orion, Nõmme-Mustamäe
L 15.05	Eesti MV	öine	OK West, Võiste
L 22.05	Lõuna-Eesti KV		Kobras, Kūka
L 22.05	Tallinna MV	tavarada	TAOK, Harjumaa
P 23.05	Tallinna MV	teade	Kooperaator, Hara
L 29.05	SK Saue Tammed AV	tavarada	Saue Tammed, Neeruti
L 29.05	Virumaa XII O-jooks	tavarada	Rakvere OK, Mõedaku
L 29.05	Balti MV	tavarada	Leedu
P 30.06	L - Virumaa MV	teade	Rakvere OK, Mõedaku
P 30.05	Balti MV	teade	Leedu

Juuni

03.-06.06	Põhjalaade MV		Malvik, Norra
L 05.06	Eesti MV	lühirada	ESTO, Järva Karud, Mustla-Nõmme
P 06.06	Eesti MV	teade HD21, ESTO, Järva Karud	Mustla-Nõmme
L 12.06	JUKOLA	teade	FIN
P 13.06	JUKOLA	teade	FIN
L 19.06	Kalevi 26.Suvejooks	tavarada	TAOK+OK Orion, Järvamaa
P 20.06	Kalevi 26.Suvejooks	tavarada	TAOK+OK Orion, Järvamaa
L 26.06	Kõrvema '99	pikk+jalgratta-O	OK Orion, Aegviidu

Juuli

N 01.07	Ilvesteade	teade	OK Ilves, Päidla
R 02.07	Ilvesteade	teade	OK Ilves, Päidla
L 03.07	Ilvesteade	teade	OK Ilves, Päidla
P 04.07	Ilvesteade	teade	OK Ilves, Päidla
05.-11.07	Juun. MM		Varna, BUL
K-L 07.-10.07	4EST		Saaremaa OK, Karujärve
R-P 16.-18.07	Eesti 10.maaspordimängud		MSL Jõud, Haapsalu
12.-17.07	FIN5		FIN
19.-23.07	WMOC (veteranide MM)		DEN
26.-30.07	O-RINGEN		SWE

August

01.-08.08	MM-võistlused		Inverness/GBR
R-P 06.-08.08	11.Kobras Karikas		OK Kobras, Karaski
L 07.08	Hiumaa MV	tavarada	Hiumaa OK, Kõpu
L 21.08	Kalevi MV	tavarada	OK West, Rannametsa
L 21.08	L - Virumaa MV	tavarada	Rakvere OK, Mõedaku
L 28.08	Eesti MV	tavarada	OK Orion, Jussi
P 29.08	Eesti MV	teade noored/vet.	OK Orion, Jussi

September

L 04.09	Eesti MV	pikk rada	HOK, Hiumaa
P 05.09	38.Hiumaa KV	tavarada	HOK, Hiumaa
L 11.09	Sügiseteade	segateade	OK MARU, Vitpalu (Nr. 9847)
L 18.09	TAOK maraton	pikk rada	TAOK, Keila-Joa
L 18.09	Põlvamaa MV	tavarada	OK Peko, Värska
P 19.09	Põlvamaa MV	teade	OK Peko, Värska
L 25.09	Viljandi mk MV	tavarada	OK Lehola, Viljandi

Oktoober

L 02.10	Suunto Games (IOF edetab.)	tavarada	ESTO, Järva Karud, Mustla-Nõmme
P 03.10	Suunto Games	lüh.tavarada	ESTO, Järva Karud, Mustla-Nõmme
L 09.10	Jõhvika maraton	pikk rada	RSK Jõhvikas, Kurtina Järvistu

Järgmises numbris:

- * Elektroonilisest märkimissüsteemist
- * PWT - maailma pargituur
- * Uus sari! - Kes on kes Eesti orienteerumises? A nagu ...
- * Luurekäigult Rootsi -kevadine *Orienteerumise* treening-võistlusreis
- * Viimane osa tõkeloost *Jooksja treeningust* - alapealkirjadega *Võistluseks valmistumine* ning *Vigastused ja haigused*
- * Getmaha - Eesti noorim klubi!?
- * Protokollid, uudised, teated

EOLi kontori uus faksi- number on 2-6398681

TÄHELEPANU!

Orienteeruja-leht ilmub 1999 a järgmistel kuupäevadel:
(nr, kaastööde esitamise viimane tähtaeg, ilmumise-kuupäev)

1. (1.02)	12.02
2. (1.04)	16.04
3. (23.04)	7.05
4. (21.05)	4.06
5. (18.06)	2.07
6. (13.08)	27.08
7. (10.09)	24.09
8. (8.10)	22.10
9. (29.11)	10.12

Palun väga täpselt jälgida sulgudes olevat kuupäeva - kaastööde saatmise viimast tähtaega!

Ainult õigeaegselt saabunud materjali korral on toimetusel võimalik lehe ilmumiskaafistikust täpselt kinni pidada.

Orienteeruja toimetus

21. Lõuna-Eesti
Karikavõistlused
veteranide rändkarikatele

Kūka, 22. mai 1999

Start: 11:00
Tähistus algab Põlva-Võru mnt. Liivalt ja Karilatsilt.
Vanuseklassid: HD 12, 14, 16, 18; väljaspool karikaarvestust: H21A,B; H 40
Stardimaks: noortel 20 kr teistel: 40 kr
Registreerimine kuni 17.maini aadressil: Põlva, Metsa 7.
Tel/Faks: 279 94-851
e-mail: kobras@estpak.ee

Teadmiseks!

Pärast läbirääkimisi AS Eesti Ajakirjandusleviga otsustasid Orienteeruja toimetuse liikmed võtta ajalehe tellimusi vastu aastaringiselt. Lähema info saamiseks ja ajalehe tellimiseks pööruda Maret Vaheri või Tarvo Avaste poole.

Eesti MV
öises orienteerumisjooksus

Võiste, 15. mai 1999

Stardi algus: 23.30.

Võistlusklassid: HD16; HD18; HD20; HD21; HD35; HD40; HD45; H50; H55.

Registreerimine: Klubi poolt kinnitatud registreerimislehel kuni 3. maini 1999 aadressil:

Pärnu, Oja tn. 136-2. Telefon: 244 22 856.

e-mail: annely@lv.parnu.ee

Osavõtumaksud:

HD16; HD18	25 kr
HD20; HD35; HD40; HD45; H50; H55	50 kr
D21	60 kr
H21	75 kr

Majutusvõimalused: Tahku Tare motell; Jõulumäe Terwisekeskus. Põrandamajutus Tahkuranna lasteaed-alkoolis - 20 kr. Info: Ilme Palu.

Korraldajad: OK West, Pärnu Raba t. 1 (kirjad Kilgi 8-9, 80035 Pärnu. I.Palu).

Telefonid: Ilme Palu - 2 44 31 134 (t.), 2 44 35 027 (k.), 251 39 401.

Faks: 244 40 473.

Rajameister: Lembi Nõmm - SK Jõulu.

OK West arve: 10 90 200 087 7004 Eesti Ühispangas (kood 401).

Registreerimine
lõpeb

Ilves -3 19. aprillil
(NB! Võimalik ainult otseregistreerimine Interneti kaudu!)
Otepää Kevad 30. aprillini
Tallinna MV öine 2. mail
EMV öine 3. mail

Traditsiooniline kahepäevane võistlus

Otepää Kevad

8.-9. mail Käärikul

Laupäev, 8.mai: tavarada
HD21A selgitatakse ühtlasi ka Tartu meistrid;
Pühapäev, 9.mai: lühendatud rada
Klassid HD 8, 10, 12, 14, 16, 18, 21A, 21B, 35, 45, 55.
Registreeruda saab värskest avatud Interneti võistluskeskuses aadressil
<http://www.chs.ee/users/tarmo/ilves/regwiz/index.html>
kuni 2.maini, posti ja faksi teel kuni 30.aprillini ning Jüriööjooksul ja Ilves-3.

Juhend ja registreerimisleht on väljas OK Kape kodulehel:
<http://www.math.ut.ee/~uve/kape.html>

ORIENTEERUJA

Toimetaja:

MARET VAHER
Kärede tee 16, Audru, 88301, Pärnumaa
tel kodus (244) 64111, tööl (244) 42571

Toimetuse kolleegium:
MATI POOM, Tõnu Raid,
SIXTEN SILD

EESTI
ORIENTEERUMISLIIT

Regati 1 11911 Tallinn Estonia
tel/faks +372 6398681